Беш йилликни муддатидан илгари бажарамиз

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 89 (3827). Чоршанба, 8 май 1968 йил. Баҳоси 2 тийин.

ИДЕОЛОГИЯ ИШИНИНГ ЯНГИ ФОРМАСИ

Коммунистик партия халқимиз ўртасида оммавий-сиёсий, тарбиявий ишлар олиб боришнинг янги, ҳаётий ва хилма-хил шакллари, метод ва воситаларини турмушга татбиқ этмоқда. Владимир Ильич Ленин масалаларни назарий жиҳатдан етарли ҳал қилабилишгина сиёсий агитацияда мукаммал муваффақиятга эришишни таъминлайди, деган эди.

Партия ташкилотлари ғоявий тарбиянинг барча мавжуд воситаларини ҳар бир коммунистда ва ҳар бир совет кишисида коммунистик эътиқодни, совет ватанпарварлиги ва пролетар интернационализми туйғуларини мустаҳкамлашга, ғоявий матонатни ва буржуа таъсирининг ҳар қандай шаклларига қаршилик кўрсата олиш маҳоратини мустаҳкамлашга қаратишлари керак.

Партия ташкилотларининг идеология фаолияти барча меҳнаткашларнинг меҳнат ва жамоат активлигини ошириш вазифалари билан, ҳар бир совет кишисининг ишлаб чиқариш топшириқларини бажаришга, беш йиллик планни муддатидан илгари муваффақиятли бажаришга амалий ҳисса қўшиши билан тағин ҳам мустаҳкам боғлаб олиб борилиши керак.

Партиявий-ташкилий, оммавий-сиёсий ишлар соҳасида замон, ҳаёт тақозо этаётган янги формалар ва методлар омма ўртасида олиб борилаётган идеология ишлари савиясини кўтаришни таъминламоқда. Лекторлар, агитаторлар, пропагандистлар, сиёсий ташкилотчилар билан бир қаторда эндиликда сиёсий ахборотчилар ҳам актив иш олиб бормоқдалар. Партия пропагандасининг оммавий ва оператив иш олиб борувчи бу янги отрядлари мамлакат ички ва ташқи сиёсати, халқаро аҳвол, хўжалик ва маданий қурилишнинг ҳозирги ва бундан сўнгги вазифалари тўғрисида кенг меҳнаткашлар оммасига тез ва оператив, қисқа ва қизиқарли қилиб тушунтирадилар.

Партиямиз фаолиятининг бутун даврида партиявий-ташкилий, оммавий-сиёсий ишлар замон талабларига, халқ манфаатларига, сиёсий хўжалик вазифаларини ҳал этишга қаратилган ҳолда олиб борилаётганлигини кўриб турибмиз. Бу соҳада партия пропагандасининг барча формаларидан, таъсирчан, ҳужумкор, сафарбар этувчи, кишиларга маънавий озиқ берувчи ва уларни меҳнатда янги зафарларга чорловчи усулларидан фойдаланилмоқда. Ўртоқ Л. И. Брежнев Москва шаҳар ташкилотининг XIX конференциясида сўзлаган нутқида бундай деган эди: «Партия комитетларининг коммунистлар олдида ҳисоб бериши, аслини олганда бутун халқ олдида берилган ҳисобдир. Партиянинг фаолияти тўғрисида партияликлар оммаси ва барча меҳнаткашларни кенг хабардор қилиб туриш партиявий ҳаётнинг принципи бўлиб, бу принципга оғишмай амал қилаверамиз».

Область партия комитети, шаҳар ва район партия комитетлари ва бошланғич партия ташкилотлари идеология ишининг бу янги шаклини ривожлантиришда, сиёсий ахборотчиларнинг роли, мавқеи, обрў-эътиборини оширишда бирмунча ишлар қилмоқдалар. Корхона, колхоз ва совхоз партия ташкилотларида лекторлар, пропагандистлар, сиёсий ташкилотчилар билан бир қаторда сиёсий ахборотчилар ҳам партиямиз қарорларини оммага етказмоқдалар. Бу жиҳатдан Калинин район партия комитети амалга ошираётган ишлар ибратлидир. Деярлик барча партия ташкилотларида сиёсий ахборотчилар белгиланган. Улар ишчан, малакали, коллектив ўртасида обрўли кишилар бўлиб, воқеаларга партиявий нуқтаи назардан баҳо бераоладиган, партия қарорлари ва тадбирларини омма ўртасида тарғиб этиш санъатини ўрганган, тез ва оператив иш кўрадиган ўртоқлардир. Генерал Собир Раҳимов номли колхозда 13 сиёсий ахборотчи, 57 сиёсий ташкилотчи ва 31 агитатор бор. Буларнинг ишлари хилма-хил, қизиқарли ва мазмунлидир. Колхозчилар сиёсий ахборотчиларнинг ҳар бир сўзи, иши ва нутқидан илҳомланадилар. Клубда, дала шийпони, фермаларда, чойхона ва парник хўжаликларида, хонадонларда хилма-хил темаларда тез-тез сиёсий ахборотлар бериладн. Бундай ишлар Ўрта Чирчиқ, Янгийўл ва бошқа районларда ҳам амалга оширилмоқда.

Область партия ташкилоти раҳбар кадрлар ва барча коммунистларнинг партиямиз Марказий Комитети, унинг юқори ва қуйи органлари томонидан амалга оширилаётган ишларда актив қатнашишини таъминлашда, партиямиз қарорларини турмушга татбиқ этиш ва кенг меҳнаткашлар оммасига етказишда бой тажрибалардан фойдаланмоқда, омманинг таклиф ва мулоҳазаларига, истак ва талабларига алоҳида эътибор бермоқда.

Партия, совет, касаба союз, комсомол ва хўжалик ташкилотлари раҳбар ходимларининг, область, шаҳар ва район партия комитетлари аъзоларининг омма ўртасида докладлар қилиши, лекция ва суҳбатлар ўтказишлари одат тусига кириб бормоқда. Партия ва совет активларининг катта бир группаси шу кунларда КПСС Марказий Комитетининг апрель Пленуми қарорларини омма ўртасида тарғиб этмоқда. Жойларда савол-жавоб кечалари, суҳбат ва сиёсий ахборотлар ўтказилмоқда. Меҳнаткашларни ички ва халқаро аҳвол соҳасида муҳим воқеалар билан хабардор қилмоқдалар.

Партиямиз Марказий Комитетининг апрель Пленуми ғоят муҳим масалани муҳокама қилди. Пленум шуни қайд қилдики, тарихий тараққиётнинг ҳозирги босқичи капитализм билан социализм ўртасидаги идеология курашининг кескин кучайганлиги билан характерланади. Шундай шароитда душман идеологиясига қарши муросасиз кураш олиб бориш, империализм кирдикорларини кескин фош қилиб ташлаш, КПСС аъзоларининг активлигини ошириш ва барча меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялаш, партиянинг бутун идеология ишларини кучайтириш алоҳида аҳамиятга эгадир. Бу — барча партия ташкилотларининг энг муҳим бурчларидан биридир. Буржуа идеологиясига қарши ҳукумкор кураш олиб бориш — айрим адабиёт, санъат асарларида ва бошқа асарларда совет жамияти социалистик идеологиясига ёт қарашларни ўтказиш учун қилинаётган уринишларга тезкорлик ва ҳозиржавоблик билан қарши чиқиш зарур.

Партиямиз Марказий Комитети томонидан олдимизга қўйилган бу ғоят муҳим вазифани бажаришда идеология ишининг барча соҳалари ва звеноларида юксак партиявийликка эришишимиз, ҳар бир раҳбар ходим, партия пропагандистининг омманинг ҳақиқий ташкилотчилари бўлишларини таъминлашимиз лозим. Сиёсий ахборотчилар омма ўртасида иш олиб борар эканлар, шарафли ва масъулиятли вазифани бажараётганликларини сира унутмасликлари, ўзларининг ҳар бир сўзлари, нутқларининг мазмуни ва таъсирчанлигига алоҳида эътибор қилишлари лозим. Шу билан бирга улар меҳнаткашларнинг талаб ва эътирозларига қулоқ солишлари, оммада ўзларига нисбатан катта умид, ишонч ва қизиқиш туғдиришлари ғоят муҳимдир. Сиёсий ахборотчининг гапи ва сўзи ҳаёт билан, воқеликлар, коллектив олдидаги вазифалар билан бевосита боғланган бўлиши керак.

Меҳнаткашлар ўртасида оммавий-сиёсий ишлар савиясини юксак поғонага кўтарайлик. Партия пропагандаси, идеология ишларининг бутун мазмуни меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашга ва улар олдида турган улуғвор вазифаларни шараф билан бажаришга қаратилмоғи лозим.

ХИДИРБОЙ Мавлонов — Юқори Чирчиқ районининг энг пешқадам механизаторларидан бири. «Ўзбекистон» колхозидаги у бошчилик қилаётган илғор пахтачилик звеносида барча майдондаги чигит бир текис ундириб олинди. Ҳозир ғўзанинг дастлабки парваришн тобора авж олдирилмоқда. Звено деҳқонлари бу йил тағин ҳам юксакроқ марраларни кўзламоқдалар. Суратда: звено бошлиғи — механизатор ўртоқ Х. Мавлонов.

Н. Тўраев фотоси.

ШОЛИКОРЛАР ҒАЙРАТИ

«Ленинград» колхози шоликорлари 1965 йилда гектаридан 33,1 центнердан ҳосил етиштирган эдилар. Бу миқдор шоликорларни қаноатлантирмади. Улар шолипояларга кузда ҳайдашдан олдин минерал ўғитлар солдилар ва бегона ўтларни йўқотдилар. Натижада, ишчи кучи кам кетди. Ўтган юбилей йилида эса хўжалик шоликорлари юқори ҳосил кўтариб, районда пешқадам бўлдилар. Ҳосилдорлик гектар бошига деярлик 17 центнерданга ошди.

— Шоличилик — жуда нозик иш. Ўз вақтида сувидан хабар олиб туриш, бегона ўтларни таг-томири билан йўқотиш керак, — дейди колхоз агрономи Виктор Пак. Биз ернинг мелиоратив ҳолатини яхшилашни, етарли миқдорда озуқа беришни биринчи вазифа қилиб қўйдик. Гектар бошига 200—300 килограмм минерал ўғит солганлигимиз учун ҳосилдорликни анча оширдик.

Ҳақиқатан ҳам колхозда уста шоликорлар бор. Масалан, К. Ким бошлиқ бригадада 40 гектар шоли майдони мавжуд. Бригада аъзолари ўтган йили шоли ҳосилдорлигини гектар бошига 58 центнерга етказишди. Коммунист А. Тен бошлиқ бригада аъзолари эса ҳосилдорликни 60 центнерга етказишга муваффақ бўлдилар.

Хўжалик шоликорлари беш йилликнинг учинчи йилида юксак марраларни кўзлаб, шоли экишга қизғин тайёргарлик кўришмоқда. Ўтган йилнинг кузида минерал ўғит солиниб, шудгорланган 117 гектар майдонда иш қизғин. Шолипояларни текислаш, бороналаш, бегона ўтларни илдизини териб ташлаш ишлари яхши ташкил қилинган. 60 гектар майдонга поллар тортилиб, экишга тахт қилиб қўйилди.

Хўжалик шоликорлари Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XIII пленумининг «Республика колхоз ва совхозларида дон етиштиришни янада кўпайтириш чоралари тўғрисида»ги қарорларини ишлаб чиқаришга татбиқ этаборнб, бу йил ҳосилдорликни гектар бошига пландаги 33,1 ўрнига 60 центнерга етказиш учун кураш бошлашган.

Шунингдек, райондаги қатор хўжаликларда ўтган йили шолидан мўл ҳосил олинди. Жумладан, Димитров номли, Ҳамза номли, «Заря коммунизма» колхозларида ҳосилдорлик планда кўрсатилганидан 10—15 центнерданга ортди. Бу хўжалик шоликорлари қўлга киритган ютуқларни мустаҳкамлаш учун ҳозирги кундан бошлаб, шоли экишга қизғин тайёргарлик кўришмоқда.

Район шоликорлари бу йил 3 минг 200 тонна шоли етказиб бериш мажбуриятини олишган. Ана шу мажбуриятни шараф билан бажариш учун шоликорлар ғанимат фурсатдан унумли фойдаланмоқдалар.

Ғ. ТОЖИБОЕВ,
Оққўрғон райони.

ҲАР ГЕКТАР ЕР УНУМДОР БЎЛСИН

Суғориладиган ерлардан унумли фойдаланиш, ҳар гектар ердан кўпроқ даромад олиш ҳозирги пайтда энг муҳим ва биринчи даражали вазифа бўлиб қолди. Ердан, пала-партиш фойдаланиш даври ўтиб кетди. Ер қадрига ет, ундан кўпроқ даромад олишга ўрган, — ҳозирги кунимизнинг муҳим шиори ана шундай!

Айни кунларда колхоз, совхозларга борсангиз, участка, звеноларнинг ишига ердан қандай фойдаланаётганига қараб баҳо бериладиган бўлиб қолганини кўрасиз.

Ўрта Чирчиқ районидаги Куйбишев номли колхозда Сотиболди Қўшматов звеносида ҳар гектар ердан салкам бир ярим минг сўм даромад олиниб яхши натижага эришилди.

— 1965 йилда колхозимиз бўйича бир гектар ердан олинган даромад 964 сўмни ташкил этган эди. Бултур бу 1292 сўмга кўтарилди. Ҳар гектар еримиз олдингига нисбатан 328 сўм кўпроқ даромад келтирди, — дейди шу колхоз раиси М. Қўчқоров.

— Бунга қандай қилиб эришилди?

— Аввало, ҳақиқий тўла гектарлар ҳосил қилиш тадбирлари кўрилди. Эски ва доимий ариқлар бузиб ташланди, ариқ бўйларидаги ўт босиб ётадиган ерлар, уватлар йўқотилди. Карталар яхлитлаштирилди.

Ҳозир ҳар бир хўжалик етарли техника воситаларига эга. Эски ариқларни бузиб, янги ариқлар олиш катта проблема эмас. Шу сабабли хўжаликда 800 метрли эски ариқни бузиб ташланиб, карталар тартибга солинди. Сўнгра карта ўрталаридаги баъзи дарахтлар олиб ташланди.

Маълумки, кўп хўжаликларда тут дарахтлари карта ўрталарида ҳали ҳам бор. Бу нарса ердан унумли фойдаланишга, тўла гектарлар ҳосил қилишга, техникадан унумли фойдаланишга ҳалақит бераётгани энди сир эмас. Шунинг учун ҳар бир хўжаликда махсус тутзорлар ташкил қилиш мақсадга мувофиқ бўлиб қолди. Тут дарахтлари кўпроқ ариқ бўйларига жойлашган. Шу сабабли бундай ариқларни механизм ёрдами билан тозалаб бўлмайди. Шунинг учун баъзи ариқ бўйларига тут экиш зарур бўлса, фақат бир томонлама экилиши лозим.

Умуман, колхозларда ердан унумли фойдаланишга салбий таъсир этаётган баъзи ишлар ҳам қилинади. Бу — кўпроқ колхозларда ердан фойдаланишни ҳисобга олмайдиган чет ташкилотларнинг ишидир. Масалан, алоқа, энергетика ташкилотлари ҳеч нарсани ҳисобга олмай, пала-партиш симёғочлар ўтказиб, сим торта берадилар. Бу нарса ҳашаротга қарши курашда, ерни ўғитлашда, ғўзани дефолиация қилишда самолётлар пастроқ учиб, сифатли ишлашига ҳалақит бераяпти. Албатта столбалар ҳам керак сим тортиш ҳам зарур. Лекин бу ишлар оқилона бўлгани маъқул. Юқори ташкилотлар, лойиҳачилар хўжаликлар билан бамаслаҳат иш қилсалар, ёмон бўлмас эди. Чунки, ҳар икки ишда ҳам давлат манфаати кўзда тутилиши лозим.

Ердан унумли фойдаланиш айниқса ҳар бир агротехника тадбирини ўз вақтида тўғри, сифатли ўтказилишига ҳам боғлиқдир. Масалан чигит экиш даврида эҳтиёт бўлиб, ҳар бир иш маромига етказиб бажарилмаса кейин тузатиб бўлмайди.

Одатда узунига қараб чигит экилганда, картанинг бошига қадар чигит экилмайди, дейди сўзини давом эттириб раис, кейин қолган ерга кўндаланг чигит экилса, тўғри бўлиб кетади, деб ўйланади. Биз бундай қилмаймиз. Иложи борича ернинг қирғоғигача чигит экишга ҳаракат қилдик. Чунки, картанинг охирига кўндалангига чигит экилса, трактор ишлаган вақтида босиб, йўқ қилиб юборади. Карта четларида баъзан кўчат қолмаслигининг сабаби ҳам шу. Агар ер четигача қадаб чигит экилса, бундай бўлмайди, трактор ғилдираги тагида кўчатнинг нобуд бўлиши кам бўлади. Культивация ҳам ер четигача тақаб ўтказилса, трактор ҳамиша бир жойдан қайрилса ер четида кўчат кўпроқ сақланиб қолади. Биз худди шундай қилаяпмиз.

Баъзан ер ости сувларини тортадиган зовур сувларидан ҳам фойдаланилади. Бу яхши. Лекин, ер ости сувларини тортадиган зовурларга тўғон қилиб, сув чиқариш озгина фойда ўрнига кўп зарар келтириши мумкин. Биз зовур сувларидан фойдалансак, насос орқали сув чиқарамиз. Бунда ер ости сувлари баланд кўтарилиб, ерни захлатиб юбормайди. Хуллас, деҳқон ер шароитини, агротехника қоидаларини тўғри ҳисобга олиб иш олиб борса, ер саҳийлик билан қўйнини очади, кўп ҳосил беради, даромад ошади.

Ўрта Чирчиқ районида 13 та колхоздан 6 таси ҳар гектар ердан район даражасидан ошиқ, 7 таси кам даромад олган. Жумладан, Ленин номли колхозда ҳар гектар ердан район даражасидан 147 сўм кам даромад олинган.

Тўғри, бу колхоз илгари қолоқ, кам ҳосилли хўжалик бўлиб, 1963 йилда 1853 тонна пахта етиштирган эди. Бултур эса 3204 тонналик пахта хирмони кўтарилди. Шу йиллар мобайнида пахта етиштириш 1351 тонна кўпайди. Ҳосилдорлик 10 центнер ошди. Ҳар гектар ердан олинган ҳосил 24,48 центнерга етди. Иккинчи сўз билан айтганда, Ленин номли колхоз қолоқликдан чиқиб қаддини бирмунча ростлаб олмоқда. Илғор хўжаликлар даражасига етиб олиш учун интилмоқда. Биз мана шу колхоз раиси Икром Исҳоқжонов билан суғориладиган ерлардан унумли фойдаланиш ҳақида суҳбатлашдик.

— Суғориладиган ердан унумли фойдаланишда ҳали мақтанарли иш қилдик, деб айта олмаймиз, — деди раис. — Тўғри, 1963 йилда бир гектар ердан 745 сўм даромад олган бўлсак, 1967 йилда бу 926 сўмга етди. Бу ўзимизни ҳам, бошқаларни ҳам қаноатлантира олмайди.

— Нега ердан кам ҳосил ва кам даромад олинаяпти?

— Колхозимизда механизатор бошлиқ 29 та звено бор. Уларнинг айримлари пахтачилик соҳасида агротехника тадбирларини амалга оширишда етарли малака ва тажрибага эга эмаслар. Шунинг учун ердан унумли фойдаланишда баъзи камчиликларга йўл қўйилаяпти. Натижада бултур 29 звенодан 16 звенода колхоз даражасидан паст даромад олинди. Жумладан, Равил Имокаев бошлиқ звенонинг ҳар гектар еридан олинган ҳосил 16,5 центнерданга тўғри келди. Бир гектар ер даромади 592 сўмдан ошмади.

Биз ҳозир ёш звено бошлиқларини йилдан-йилга маҳоратлари ошиб бориши тадбирларини кўраяпмиз. Улар астойдил ишлаётганлари учун колхозимиз аста-секин қолоқликдан чиқиб олдинга қараб интилмоқда. Бу йил илғор колхозларнинг ишларига қараб баъзи тадбирларни амалга оширяпмиз. Масалан, бу йил 5 километр зовур тозаланиб, ер ости сувлари анча пасайтирилди. Кичиккина Ёвқочди қишлоғимиз ер ўртасига жойлашган эди. Бу қишлоқ аҳолиси бошқа жойга кўчирилди. Қишлоқдаги эски уйлар бузилди. Толлар ва бошқа дарахтлар олиб ташланиб ерлар текисланди. Бизда жуда кўп уватлар, эски ариқлар, бекорчи йўллар бор эди. Буларнинг ҳаммаси ҳайдалиб, ерга қўшилди. Шундай ерлар ҳисобига 6 гектар ер очилди. Анчагина карталар қўшилиб йириклаштирилди. Хуллас илғор хўжаликларда илгари ўтказилган шу каби ишларни биз ҳам амалга оширяпмиз.

Биз яганани кўнгилдагидек ўтказаяпмиз, деб мақтана олмаймиз. Назаримда камчиликларимиздан яна бири яганани чўзиб юбордик, десак бўлади. Пилла билан ғўза яганаси бир вақтга тўғри келиб қолаётгани учун шошиб қолаяпмиз. Биз шу ва шунга ўхшаш камчиликларимиз борлигини яхши биламиз.

Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти бу йил шундай камчиликларга йўл қўймаслик, ердан унумли фойдаланиш даражасини ошириш учун қўлидан келган ҳамма тадбирларни амалга оширади.

Б. ХАЛИЛОВ.

ЎЗБЕКИСТОН ТОЖИК ҚАРДОШЛАРИГА МУНТАЗИР

Тожик сухани ва қўшиғи меҳмондўст Ўзбекистон диёрига ташриф буюрадиган дамларга ўн кундан сал кўпроқ фурсат қолди. Қардош Тожикистон адабиёти ва санъати декадасига Тошкентдан тортиб чўпонлар чодиригача, республика пойтахтидаги санъат саройидан тортиб қишлоқ клубларигача — хуллас бутун Ўзбекистон тайёргарлик кўрмоқда. Бу воқеа совет халқлари дўстлиги ва қардошлигининг янги байрами бўлади.

6 майда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Р. Н. Нишонов раислигида бўлажак декадага тайёргарлик кўрувчи республика ташкилот комитетининг мажлиси бўлиб ўтди. Мажлисда Тожикистон адабиёти ва санъати декадасига тайёргарлик тўғрисида Ўзбекистон министрликлари ва идораларининг раҳбарлари, ижодий союзларнинг раислари ахборот бердилар.

(ЎзТАГ).

УШБУ суратда карам пайкалини кўриб турибсиз. Бу пайкал соҳиблари — Янгийўлдаги Свердлов номли колхоз сабзавоткорлари эртаги карамнинг учинчи парваришини ўтказмоқдалар. Улар бу йил эл дастурхонига 5 минг тоннадан ортиқ сабзавот, картошка ва полиз экинлари маҳсулотлари етказиб беришга аҳд қилишган. Суратда: механизатор-звено бошлиғи И. Исмоилов карам қатор ораларини культивация қилмоқда.

Қ. Розиқов фотоси. (ЎзТАГ).

МАТБУОТ КУНИ ШАРАФИГА

Ўзбекистон пойтахти 5 майда Совет Матбуоти кунини нишонлади. Газета ва журналлар, нашриётлар, радио ва телевидение ходимлари, полиграфия саноати ходимлари, партия, совет ва жамоат ташкилотларининг вакиллари шонли санага бағишланган тантанали йиғилишда қатнашиш учун Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг мажлислар залига тўпланишди. Йиғилиш президиумида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Р. Н. Нишонов, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети раисининг ўринбосари С. О. Азимов ўртоқлар бор эди.

Йиғилиш қатнашчилари КПСС ленинчи Марказий Комитетининг Сиёсий Бюросини ғоят баланд руҳ билан фахрий президиумга сайладилар.

Йиғилишни Тошкент шаҳар партия комитетининг секретари Р. Н. Бобожонова очди.

«Партия турмуши» журналининг бош редактори Т. С. Соатов матбуот куни тўғрисида доклад қилди. (ЎзТАГ).

МАРРАГА ЕТИШДИ

Янгийўл районидаги Ленин номли колхоз чорвадорлари 1 Май байрамини катта ғалаба билан кутиб олишди. Улар давлатга гўшт сотиш планини ошириб бажаришди. Тайёрлов пунктига пландаги 930 ўрнига 990 центнер семиз гўшт сотилди. Шу жумладан ҳар бири 315 килограммдан тош босадиган 190 бош қорамол сотилди. Шунингдек 483 бош чўчқа ҳам юқори семизликда топширилди. Бу муваффақиятни қўлга киритишда бўрдоқибоқарлардан Ҳасан Ашуров ҳамда Исмоил Иброҳимов ўртоқларнинг ҳиссаси катта бўлди.

Қ. ҲИДИРОВ.

БЕРЛИНДА ТАНТАНАЛИ МАЖЛИС

БЕРЛИН, 6 май. ТАСС мухбири В. Гордеев хабар қилади:

Бугун Берлиннинг Фридрихштадт — паластида меҳнаткашларнинг тантанали йиғилиши бўлиб ўтди. Бу йиғилиш немис халқи фашизмдан озод қилинганлигининг 23 йиллиги ва Германия-Совет дўстлиги традицион ҳафталигининг очилиши муносабати билан Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитети, Германия Демократик Республикаси Министрлар Совети, демократик Германия миллий фронтининг миллий кенгаши ва Германия-Совет дўстлиги жамиятининг Марказий правлениеси томонидан чақирилган эди.

Бу муҳим санага бағишланган йиғилишда Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Германия Демократик Республикаси Министрлар Совети раисининг ўринбосари А. Нойман доклад қилди.

ФОТО ЛАВҲАЛАР

ТОШКЕНТ тўқимачилик машинасозлиги заводи тўрт ойлик ишлаб чиқариш программасини муддатидан олдин бажарди. Ҳозир корхона аҳли янги юксак унумли тўқимачилик машиналари ишлаб чиқаришга киришди. Чапдаги суратда: шу корхонанинг коммунистик меҳнат зарбдорларидан (чапдан ўнгга) С. Ҳикматуллаев А. Баталов, С. Усмонов, А. Кротов, А. Литмак ўртоқларни кўриб турибсиз. Ўнгдаги суратда: қардош республикалардан келган бинокорлар ва пойтахт қурувчилари қўли билан Шота Руставели кўчасида 9 қаватли янги кўркам бино қад кўтарди.

В. Сироткин, И. Глауберзон ва Э. Тўраев фотолари.

Қўшнилар

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

— Одамзод меҳнат билан тирик. Ҳамма бойлик, обрў-эътибор, қадр-қиммат мана шу меҳнатнинг орқасидан келади, — дея ҳикоя қилади Ҳусан Жўраев. — Корхонамиз аҳли ҳам ўз меҳнатлари туфайли кўпчилик ҳурматини қозонишган. Улар ўз ишларига ижодий ёндошиб янги прогрессив иш усулларини жорий этишга, ўз участкаларида ҳалол ва сидқидилдан меҳнат қилишга одатланишган.

Лекин, шундай кишилар ҳам борки, улар нари-дан-бери меҳнат қиладилар, изланиш, янгиликлар устида фикр юритишни, коллектив эришаётган ютуқлар кўламини кенгайтиришни ўйламайдилар.

Ҳусан Алимовичнинг куйиб-пишганича бор. Айримлар ҳақиқатан ҳам фақат ўз тинчлигини кўзлайдилар. Ўзингни бил, ўзгани қўй, қабилида иш тутадилар. Партком секретари шундайларни қандай қилиб тарбиялаш лозимлиги ҳақида кўп ўйлагандан сўнг кишилар билан якка-якка суҳбат ўтказишни лозим топди.

Ҳусан Жўраев бу фикрни бюро аъзолари билан, кейин барча коммунистлар билан ўртоқлашди. Парткомнинг маслаҳати ҳаммага маъқул тушди. Кейин партия ташкилоти ҳисобидаги деярли барча коммунистларга конкрет вазифалар бўлиб берилди. Улар одамлар билан суҳбатлашиб, айрим кишилар характеридаги «ўзим бўларчилик» кайфиятига барҳам беришга отландилар.

Ўшандан бери анча вақт ўтди. Лекин, кишилар билан якка тартибда ишлаш давом этаверди. Коммунистлар мақсад сари интилиб, тарбиянинг турли форма ва методларини қўлландилар, кишиларда ўз касбига, корхонасига муҳаббат ҳиссини уйғота олдилар.

Мана, эндиликда Тошкентдаги 7-автобаза коллективи пойтахт автохўжаликлари ичида энг илғор коллективлардан бирига айланиб қолди.

Хўш, 7-автобаза билан қўшни бўлган 5-автобаза ишида қандай ўзгаришлар рўй берди? Мен Фрунзе районида беш йилдан кўпроқ вақт ишлаб, 5-автобазани фақат илғорлар сафида кўрар эдим. Ўшанда ҳақиқатан ҳам бу хўжалик номи мажлисларда мақталиб, тилга олинарди. Хўжаликда планлар доимо ортиғи билан адо этиларди. Коллектив юксак уюшқоқлик билан аварияси: меҳнат қиларди. Энди эса аҳвол бутунлай бошқача.

7-автобаза билан бир қаторда 5-автобазага ҳам ўтган йилларда қўшимча кўплаб машиналар тақдим этилди. Лекин, 5-автобазадагилар бу техникани очиқ ҳавода қолдириб кўпларини ишдан чиқардилар. Ремонт базаси ҳам очиқ ҳавода жойлашган. Техникага муносабат шундай бўлгандан кейин иш қандай қилиб юришсин?! Хўжаликда юбилей йили топшириғи бажарилмади. Кўпгина кўнгилсиз ҳодисалар рўй берди. Шофёрлар ўртасида меҳнат интизоми бўшашиб кетди.

— Илғор коллективга нима бўлди? Нега хўжалик қолоқлар қаторига ўтиб қолди?

Корхонанинг кекса коммунисти автобаза бош инженери Захар Фёдорович Сарбашга шундай саволлар билан мурожаат қилдим. Бошқа коммунистлар билан ҳам гаплашдим. Улар фақат бир фикрни айтишди. Зилзила рўй берган кезлари кўпгина ишчилар бошқа шаҳарларга кўчиб кетишди. Улар ўрнига янги кадрлар келишди. Партия ташкилоти янгиланган коллективни меҳнатга коммунистик муносабат руҳида тарбиялашга, меҳнат интизомини мустаҳкамлашга, кишиларда ўзи бажараётган ишга нисбатан масъулият ҳиссини туғдиришга эътиборсизлик билан қаради. Бундан ташқари, раҳбарларнинг тез-тез ўзгариб турганлиги ҳам корхона ишига салбий таъсир этмай қолмади. Биргина ўтган йили автобаза директори уч марта янгиланди.

Коммунистлар И. Шапкинни кўп эслашади. У илгари 5-автобаза партия ташкилотининг секретари эди. Ўша пайтда партия ташкилотининг жанговарлик қобилияти анча ошган эди.

Ҳақиқатан ҳам, партия ишини жонлантиришда партия ташкилоти секретарининг роли алоҳида аҳамият касб этади. Шу ўринда мен 7-автобазада бўлиб ўтган ҳисобот-сайлов йиғилишини бир эсламоқчиман. Партия бюросининг янги состави сайланаётганда кимдир Ҳусан Жўраев номзодини партия ташкилоти секретарлигига кўрсатди. Бу таклиф барча коммунистларга ҳам маъқул тушди. Ҳусан Алимович Жўраевни коммунистлар ўзларига учинчи марта бошлиқ қилиб сайладилар.

5-автобазада эса ундай эмас. У ерда сўнгги пайтда партия ташкилоти секретари уч марта ўзгарди. Партия бюроси ҳам муносиб кишилардан ташкил топмаган. 7-автобаза коммунистлари эса бу ишга масъулиятни чуқур ҳис этган ҳолда қарадилар. Партия бюросига ишнинг кўзини билган, кишилар билан муомалани ўрнига қўядиган, жамоатчилик ишларида актив қатнашадиган кишилар киритилди. Улар ҳозир барча коммунистларга ва партиясизларга бош бўлиб, хўжаликда ажойиб янгиликларни жорий этмоқдалар.

7-автобаза , коммунистлари «Правда» газетасида босилган «Коммунист ўз ташкилотида» сарлавҳали мақолани кенг муҳокама қилиб, зиммаларига қўшимча мажбуриятлар олдилар. Улар жорий ремонтларни бўш вақтларида машинани тўхтатмаган ҳолда ўтказишга қарор қилдилар.

Яқинда Улуғ Октябрнинг 50 йиллиги номини олган В. Сотников бошлиқ ва Ю. Благодарний бошлиқ коммунистик меҳнат бригадалари аъзолари яна бир ташаббус билан чиқдилар. Улар бир рейснинг ўзида икки прицеп юкни манзилга элтиш мумкинлигини тажрибадан ўтказдилар. Бу ташаббус эндиликда бутун автобаза бўйлаб кенг қулоч ёйяпти.

5-автобазада эса бундай ташаббускорликни кўрмайсиз. Агарда партия ташкилоти коммунистлар ва партиясизлар ўртасида сиёсий-тарбиявий ишларни кенг кўламда олиб бориб одамларда корхона шуҳратини оширишга иштиёқ туғдирса, бу автобаза ҳам яна илғорлар сафидан ўрин олиши мумкин. Лекин, ҳозирча партия ташкилотининг секретари ўртоқ Новочихин ва партия бюроси аъзолари бу ҳақда кам ўйлашяпти.

Коммунистларга даргалик қилиш — шарафли иш. Бундай вазифа ҳар кимга ҳам юкланавермайди. Коммунистлар сенга юксак ишонч билдиришдими, сен масъулиятни чуқур ҳис этиб, коммунистларни бир мақсад сари йўналтиришни, партиявий-сиёсий ишларни намунали йўлга қўйишни ўйла! 5-автобаза партия ташкилоти эндиликда барча коммунистлар ва партиясизлар эътиборини йиллик юк ташиш планини муддатидан олдин бажаришга қаратмоғи лозим.

Коллектив ўртасида В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига социалистик мусобақани кенг қулоч ёйдириб, илғорлар тажрибасидан унумли фойдаланиб, бешйиллик топшириғини муддатидан олдин адо этишга бор имкониятни сафарбар этмоқ керак.

П. СЕЛЕЗНЕВ,
«Главташкентстрой» транспорт бошқармаси партия комитетининг аъзоси.

ПОЙАФЗАЛЧИЛАР ЮТУҒИ

Янгийўл пойафзал фабрикаси коллективи ўтган йили иқтисод қилинган хомашё ҳисобига 30 минг жуфт пойафзал тайёрлаб магазинларга чиқарган эди. Ҳозирги кунда ҳам пойафзалчилар тежамкорлик шиорини янада юқори кўтаришган. Улар йил давомида тежалган материаллардан камида 40 минг жуфт пойафзал ишлаб чиқаришга ҳаракат қилишяпти.

Корхонада бу йил янгидан 31 ускуна монтаж қилинди. Цехлар реконструкция қилиниб, агрегатларнинг унумдорлиги анча оширилди. Пировардида кўплаб сифатли маҳсулотлар ишлаб чиқариш имкони туғиляпти. Корхонада тўрт ойлик топшириқ муддатидан олдин шараф билан адо этилди. Шу давр мобайнида юз минг квадрат дециметрдан ортиқ устки чарм иқтисод қилинди. Бу муваффақиятларга эришишда Усмон Алиев, Одил Осмонов, Умарали Аҳмедов ўртоқларнинг ҳиссаси айниқса катта бўлди. Улар баҳор байрамини меҳнатда улкан ютуқларни қўлга киритган ҳолда кутиб олиб, эндиликда йиллик топшириқни муддатидан илгари адо этиш учун ўзаро мусобақани қизитиб юборганлар.

ҚЎЛИ ГУЛ қурувчиларимиз беш йилликнинг учинчи йилида ўз зиммаларига олган мажбуриятларини бажариш учун ғайрат кўрсатишмоқда. «Главташкентстрой»нинг 29-қурилиш бошқармаси коллективи ҳам қурилиш ишларини тез ва соз олиб бораяпти. Айниқса, бошқарманинг В. Новиков (юқорида) ва А. Осипов сингари азаматлари кунлик нормаларни мунтазам бир ярим ҳиссага етказиб адо этишяпти. Бинокорларнинг ҳиммати билан яқинда Тошкент Давлат университетининг янги корпуси муддатидан илгари фойдаланишга топширилди. Меҳнатсеварлар бошқа объектлар қурилишини ҳам жадал суръатда давом эттиришяпти. Суратда: В Новиков ва А. Осипов ўртоқлар.

Э. Тўраев фотоси.

ФАН ОЛАМИДА

ЕРДАГИ ИЗЛАР

Олимлар дарахтларнинг йиллик ҳалқаларида жуда янги юлдузларнинг изларини топдилар. Бизнинг галактикамиз ёки бошқа галактикаларда фалокат юз берган даврларда дарахт танасида пайдо бўлаётган ҳалқаларда оширилган концентрациядаги радиоактив углерод бўлган.

Санани аниқлашда астрофизиклар учун қизиқарли истиқболлар очиб берган радиоуглерод методи олимларнинг Тарту шаҳрида бўлиб ўтган Бутуниттифоқ семинарида муҳокама мавзуи бўлди. Геологик ва археологик қазилма метериалларининг абсолют ёшини муваффқиятли аниқлашга ёрдам бераётган бу методдан фойдаланиш янги имкониятларини физиклар, химиклар, дендрологлар биргалашиб муҳокама қилдилар. Балтика бўйи, Москва, Ленинград, Иркутск, Уфа, Тбилисида шундай лабораториялар ишлаб турибди.

Редакцияга хат

ЎЗИ БОР, НОМИ ЙЎҚ

Мен ушбу шикоятни Чилонзор районидаги 14 минг аҳолиси бўлган номсиз маҳалла аҳли номидан ёзяпман. Эҳтимол, маданиятимиз мееърига етган шундай замонда ҳам номсиз маҳалла ҳам бўлар эканми, деб таажжубланишингиз мумкин.

Бу саволга биз, маҳалламиз коллективи «ҳа» деб жавоб берамиз. Бу маҳалла Собир Раҳимов станциясининг ўнг қанотига жойлашган.

Биз яшаб турган шу номсиз маҳалла илгари Калинин районига қарар эди. Ўтган йили Чилонзор райони ҳисобига ўтказилганида, очиғи биз анча суюндик. Юрт қатори маҳалламизга ном берилишини, аниқроқ адрес бўлишини, маҳалламизга сув келишини кутдик. Қўшилганимизга бир йилдан ортиқ вақт ўтди. Маҳаллада афсуски, ҳеч қандай ўзгариш рўй бергани йўқ. Янглишмасак, Чилонзор район ижроия комитети раҳбарларининг харитасига бизнинг маҳалла ҳалигача киритилмаган бўлса керак.

Биз юқорида маҳаллада сув йўқ, дедик. Чиндан ҳам бизда водопровод суви йўқ. Тўғри, маҳалла Чилонзор районига ўтгандан кейин «водопровод суви келтирилаётган эмиш» деган хушхабар тарқалиб қолди. Лекин бу қувонч узоққа бормади.

Водопровод биздан бир километр узоқда тўхтаб қолди. Наҳотки бир километр водопровод кранини чўзиш, аҳолини тоза сув билан таъминлаш муаммо бўлса? Йўқ, муаммо эмас, сув келтирилса бўлади. Фақат район раҳбарларида бунга қунт етишмайди.

Сув масаласи муаммо бўлгандан кейин ҳаммом ҳақида гап юритишнинг хожати ҳам бўлмаса керак. Ана шу қийинчиликларни елкасида кўтариб келаётган маҳалла аҳолиси 7—8 километр йўл босиб, шаҳардаги ҳаммомларга қатнашга мажбур бўлишмоқда. Ахир, қиш кунлари шунча йўл босиб бориб келишни бир кўз олдингизга келтириб кўринг-чи!

Ўйлаймизки, Чилонзор район ижроия комитетининг раҳбарлари «адрессиз бюро» орқали маҳалламизни топиб, бир қиё боқиб кетишса, камчиликларни ўз кўзлари билан кўришса, зора бир инсофга келишса, бошимиз кўкка етар эди.

Номсиз маҳалла аҳолиси номидан:
Х. РАСУЛОВА.

СОВЕТЛАР СЕМИНАРИ

Яқинда область ижроия комитети томонидан ташкил этилган бир кунлик семинар бўлиб ўтди. Семинарда меҳнаткашлар депутатлари қишлоқ, посёлка Советларининг раислари, секретарлари ва раис ўринбосарлари иштирок этдилар.

Семинарда область ижроия комитетининг раиси Э. Т. Шайхов СССР Олий Совети Президиумининг меҳнаткашлар депутатлари қишлоқ ва посёлка Советларининг асосий ҳуқуқлари ҳамда бурчлари ҳақидаги Фармони, СССР Министрлар Советининг меҳнаткашлар депутатлари қишлоқ ва посёлка Советларининг материал-молиявий базасини мустаҳкамлаш ҳақидаги қарори асосида қишлоқ, посёлка Советларининг янги шароитдаги вазифалари тўғрисида доклад қилди.

Область план бўлимининг раиси Р. Ғафуров қишлоқ ва посёлка Советларининг колхозлар, совхозлар, корхоналар ва ташкилотлар томонидан халқ хўжалигини ривожлантириш планларининг бажарилишини таъминлашдаги вазифалари тўғрисида, жамоат тартибини сақлаш область бошқармасининг бошлиғи М. Шералиев давлат ва жамоат мулкини сақлашда маҳаллий Советларнинг ролини янада ошириш, область прокурорининг ўринбосари Т. Тожиев қишлоқ ва посёлка Советлари территорияларида жойлашган колхоз, совхоз, корхона ва ташкилотлар фаолиятида социалистик қонунчилик нормаларига риоя қилишни таъминлаш ҳақида доклад қилдилар.

Шунингдек, хўжалик дафтарларининг аҳволи ва Бутуниттифоқ аҳоли рўйхатини олиш тартиб-қоидалари, қишлоқ ва посёлка Советларида ташкилий-оммавий ишларнинг аҳволи ва уни яхшилаш йўллари ҳақида ҳам докладлар тингланди.

Семинарда областимиз қишлоқ ва посёлка Советлари ўртасида бошланган социалистик мусобақа якунлари эълон қилинди.

Мусобақада ғолиб чиққан ва биринчи ўринни эгаллаган Бўка районидаги «Ленинобод» қишлоқ Советига (раиси А. АЗИЗОВ), область ижроия комитети ва давлат муассасалари ходимлари область касаба союз комитетининг кўчма Қизил байроғи, «Москвич» енгил автомашинаси ва пул мукофоти берилди. Шунингдек бу қишлоқ Советига область ижроия комитетининг Фахрий ёрлиғи ҳам топширилди.

Мусобақада иккинчи ва учинчи ўринни эгаллаган Орджоникидзе районидаги Байтқўрғон қишлоқ Советига (раиси ўртоқ А. ҲОШИМОВ), Бекобод районидаги 3-«Далварзин» қишлоқ Советига (раиси ўртоқ Ф. НОРҚУЛОВ) область ижроия комитетининг Фахрий ёрлиғи ва пул мукофотлари берилди.

ИСЛОҲОТ, ИШЛАБ ЧИҚАРИШ, КОЛЛЕКТИВ

ИҚТИСОДИЙ ИСЛОҲОТ АМАЛДА

Планлаштириш ва моддий рағбатлантиришнинг янги системасини жорий қилганимизга роппа-роса бир йил тўлди. Бу йил корхонамиз учун катта юксалиш йили бўлди. Ишлаб чиқаришнинг самарадорлиги ортди, меҳнат унумдорлиги ошди, фан ва техника ютуқлари ишлаб чиқаришга жорий қилинди. Коллективимизнинг меҳнат интизоми мустаҳкамланди. Барча ишчилар, инженер-техник ходимлар ва хизматчиларнинг меҳнатга муносабати ижобий томонга ўзгарди.

Корхонамизда ишлаб чиқаришнинг самарадорлиги машина-механизмларнинг сменалик иш коэффициентини ошириш, уларни капитал ва жорий ремонт қилиш сифатини яхшилаш, кўп меҳнат талаб қиладиган жараёнларни механизациялаш, барча участка ва бўлимларда ишни пухта ва рационал ташкил этиш эвазига ортди. Асосий фондлардан фойдаланиш яхшиланди. Буни қуйидаги биргина мисол билан изоҳлаш мумкин: ўтган йилнинг янги шароитларида ишланган тўққиз ойи мобайнида ҳар бир сўмлик фонд қайтими бир сўм 32 тийинни ташкил этди. Асосий фондларнинг структураси яхшиланди. 1967 йилда асосий фондлар қимматидаги бинолар, иншоотларнинг ҳажми 4,5 процент камайди, асбоб-ускуналар эса 2,7 процент ортди.

Ишлаб чиқаришнинг техника даражасини оширишда асбоб-ускуналарни модернизация қилиш катта роль ўйнайди. Ўтган йилнинг 9 ойи давомида 146 та машина-механизмлар такомиллаштирилди. Планли-олдини олиш ремонти системаси такомиллаштирилди. Ремотчиларнинг меҳнатини максимал механизациялаш, ремонт қилишнинг илғор усуллари — узель ва агрегат ремонтини жорий қилишга алоҳида эътибор берилди. Бу тадбирлар ремонт суръати ва сифатини оширишга, машина-механизмлардан фойдаланишни яхшилашга ёрдам бермоқда.

Ишнинг муваффақияти кишиларга боғлиқ. Буни ҳеч вақт эсдан чиқариш, эътибордан четда қолдириш мумкин эмас. Акс ҳолда ҳар қандай яхши ва хайрли иш ҳам кўнгилдагидек бўлиб чиқмайди. Шуни ҳисобга олиб ишчилар, инженер-техник ходимларнинг малакасини ва умумий билим даражасини оширишга қаратилган қатор чоралар кўрилди. 1966—1967 йилларда 7—9 синф маълумотига эга бўлган кишилар барча ишчиларнинг 50 процентидан 58,1 процентигача, ўрта маълумотли ишчиларнинг сони эса 30 процентдан 41,5 процентгача ортди. Ўтган йили 101 ходимимиз инженерлар ва техниклар дипломини олди. Ҳозирги вақтда 665 ишчи ва хизматчимиз олий ҳамда ўрта махсус ўқув юртларининг талабалари ҳисобланишади. Биз ўз билимини ошириш иштиёқида бўлган барча кишилар учун кенг имкониятлар яратиб берганмиз.

Ички резервларни қидириб топиш ва улардан фойдаланишда гап кўп. Шу йўл билан ишлаб чиқаришнинг самарадорлигини анча ошириш мумкин. Бунинг устига хўжалик юритишнинг янги системаси асосида ишлаш ҳам коллективни шундай имкониятлардан фойдаланишга ундайди. Чунки, бундан аввало унинг ўзи манфаат кўради. Шунинг учун ҳам ички резервларни қидириб топиш йўлида тинимсиз изланиш олиб борилмоқда. Фақатгина ўтган йилнинг 9 ойида меҳнатни илмий уюштириш плани бўйича 239,5 минг сўмлик иқтисодий самара берадиган 52 та таклиф жорий қилинди. Вольфрам сими ишлаб чиқаришда ўров машиналарига хизмат кўрсатишнинг бригада усули қўллана бошланди. Бу ҳар сменада ҳар бир ишчининг 50 минутдан вақтини тежашга, меҳнат унумдорлигининг 15 процент ортишига олиб келди. Фақатгина шу тадбир ҳар йили 40,8 минг сўм тежам беради. Ингичка вольфрам симини ўраш участкасидаги машиналар рационал ўрнатилди ва бунинг эвазига 17,2 минг сўм фойда кўрилди. Янги технологияни жорий қилиш, ишлаб чиқариш жараёнларини механизациялаш, меҳнат унумдорлигини оширишга қаратилган бошқа қатор ишлар ҳам қилинди.

Биз хўжалик ҳисобини жорий қилишга алоҳида эътибор беряпмиз. Бу усул ишнинг самарадорлигини оширишда катта роль ўйнайди. Барча асосий ва ёрдамчи цехлар хўжалик ҳисоби асосида ишлашга кўчирилган. Комбинат ички хўжалик ҳисоби ҳақида ишлаб чиқилган низомда план кўрсаткичлари ва рағбатлантириш шартлари белгиланган. Унда асосан цехлар фаолиятини баҳолашда қуйидаги асосий кўрсаткичлар ҳисобга олинади: ойлик планларнинг натурал ва пул кўринишида бажарилиши, иш ҳақи фондининг сарфланиши, ниҳоясига етказилмаган ишлаб чиқаришлар ва материаллар запаси нормативига риоя қилиш, фойда миқдори ва рентабеллилик даражаси, фонд қайтими, таннархнинг планга нисбатан бажарилиши.

Корхонадаги барча хизматлар фаолиятини яхшилаш, уларни тез-тез таҳлил қилиб туриш ва якунлаш мақсадида баланс комиссияси ташкил этдик. Бу комиссиянинг ҳар ойда бўлиб турадиган мажлисида цехлар коллективларининг ҳисоботи тингланади. Комиссия ана шу ҳисобот асосида ҳар бир коллективга қандай даражали мукофот беришни аниқлайди ҳамда цехлар ишини яхшилаш йўлларини ва уларнинг ижрочиларини белгилайди.

Цехлар ўртасидаги ўзаро алоқа цехлараро даъволар системаси асосида тартибга солинади. Бу комбинат ичида кооперация планларини бажаришни анча яхшилади. Ярим фабрикатларни ўз вақтида етказиб бермаган цех ана шу маҳсулот қимматининг 50 процентги миқдоригача жарима тўлайди.

Биз мукофотлаш ҳақидаги низомни ишлаб чиқишда коллективнинг фикр ва мулоҳазаларини ҳам ҳисобга олиб, мукофотлашни поғонали қилиб белгиладик. Асосий цехлар учун мукофот маошнинг 32 проценти, ёрдамчи цехларда эса 29,5 проценти миқдоригача тўланади. Албатта мукофот беришда ҳар бир цех, бўлим учун белгиланган кўрсаткичларнинг бажарилиши ҳисобга олинади. Бу тартиб коллективнинг меҳнат унумдорлигини оширишдан моддий манфаатдор бўлишини назарда тутади.

Корхонанинг инженер-техник ходимлари ва хизматчиларига мукофот фақат моддий рағбатлантириш фондидан, ишчиларга эса икки шаҳба-моддий рағбатлантириш ва иш ҳақи фондларидан тўланади. 1967 йилда ишчиларга мукофот 1965 йиллардаги даражага қараганда 90,8 процент кўп тўланди ёки ҳар бир ишчига ўрта ҳисобда 250 сўм, шу жумладан моддий рағбатлантириш фондидан 82 сўм мукофот берилди.

Планлаштириш ва иқтисодий рағбатлантиришнинг янги системаси жорий қилинган шароитларда социалистик мусобақа яхшиланди. Мусобақа натижалари ҳар ойда якунланадиган ва ғолибларга кўчма Қизил байроқлар ҳамда моддий рағбатлантириш фондидан мукофотлар бериладиган бўлди. Моддий рағбатлантириш фондидан мукофот биринчи ўринни олган цех учун ана шу цехда ишловчи ҳар бир меҳнаткаш ҳисобига 1 сўмдан, иккинчи ўринни олган цехга 75 тийин, учинчи ўринни олган цехга 50 тийиндан тўланди. Мусобақа натижалари якунланганда ишда юксак кўрсаткичларга эришганлиги учун энг яхши ишчи ва энг яхши мастер деган юксак номлар ҳам берилади. Ҳозиргача 16 кишига шундай ном берилган. Булар орасида прессловчилардан Мешкова, Фаёзхонов, сим ўровчилардан Иванова, Турсунбоева ва бошқалар бор. Бу илғорларнинг ҳар бирига бирйўла 25 сўмдан мукофот берилди. Энг яхши мастер номини олган ходимнинг маоши 30 процент ортади.

Янгича ишлаш туфайли 1967 йилнинг сўнгги 9 ойида товар маҳсулоти ишлаб чиқариш 1966 йилнинг шу давридагига қараганда 12,3, маҳсулотни реализация қилиш 18,7, фойда олиш 42,6, меҳнат унумдорлиги 16,4 процент ортди.

Коллективимиз беш йилликнинг учинчи йилини ҳам меҳнатда яхши кўрсаткичлар билан бошлади. Январь ва февраль ойларида товар маҳсулоти тайёрлаш 103,7 процент, реализация қилиш топшириғи 105,9 процент қилиб адо этилди. 5,5 процент кўп фойда олинди, рентабеллилик белгиланганига нисбатан 6,7 процент, меҳнат унумдорлиги 3,1 процент ортиқ бўлди. Ҳар бир сўмлик товар маҳсулоти ишлаб чиқариш учун сарфланадиган маблағ 14 тийин камайди. Энг қувончлиси шундаки, коллективимиз янги йилнинг ўтган ойларида бир меёрда ишлай бошлади.

Ҳаммага маълумки, яқинда Чирчиқда қаттиқ қотишмалар ва ўтга чидамли металлар саноати ходимларининг Бутуниттифок тармок кенгаши бўлиб ўтди. Биз ана шу кенгаш тавсияларига асосан, шунингдек фаолиятимизни янада яхшилашни назарда тутиб, мусобақа илғорини белгилашнинг янги қоидаларини жорий қилдик. Эндиликда иш натижалари якунланганда цех ва участканинг бир меёрда ишлаши ва маҳсулотининг сифати ҳисобга олинади. Паст сифатли маҳсулот етказиб берганлиги ва маҳсулотни етказиб бериш графигини бузганлиги учун цехларга солинадиган жарима миқдори оширилди. Асосий цехларга ойлик иш якунлари бўйича мукофотлар бериш маошнинг 45 процентигача, ёрдамчи цехларда эса 40 процентигача кўпайтирилди. Шунингдек, социалистик мусобақа якунлари бўйича биринчи ўринни олган цехнинг ҳар бир ишчиси ҳисобига тўланадиган мукофот миқдори бир сўмдан икки сўмга оширилди.

Комбинатимиз бор-йўғи бир йилдан бери янги шароитларда ишламоқда. Албатта, ҳали фаолиятимизнинг барча томонлари тўла ўрганиб чиқилганича йўқ. Биз бундан буён ҳам цехларнинг ишини анализ қилиш, такомиллаштиришни ва қўшимча резервларни ишга солишни давом эттирамиз. Ҳозирги вақтда коллективимиз ўртасида йиллик топшириқни муддатидан илгари бажариш ва В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб кутиб олиш юзасидан социалистик мусобақа тобора авж олаяпти. Биз йиллик топшириқни муддатидан илгари бажариш ҳамда фаолиятимизнинг бошқа кўрсаткичларини яхшилашга аҳд қилганмиз. Албатта бу ваъданинг устидан чиқамиз. Бунда планлаштириш ва иқтисодий рағбатлантиришнинг янги системаси бизга қўл келади.

В. ҲАЙДАРОВ,
Ўзбекистон қаттиқ қотишмалар ва ўтга чидамли металлар комбинатининг директори.

ЧОРВАДОР ЎЙЛАРИ

Кўпчилик завод-фабрикаларда, муассасаларда кишилар ҳозир ҳафтасига икки кун дам олишмоқда. Хўш, деҳқончиликнинг энг муҳим тармоқларидан бири чорвачиликда меҳнат қилаётган кишиларни шу усулда ишлашга ўтказиб бўладими?

Сут-товар фермасининг иш хусусиятига кўра ҳамма сут соғувчилар бир кунда дам ололмайдилар, албатта. Бу ерда ҳар куни сут соғиб олинади, бунинг устига сигирлар парвариш қилиб туриладиш. Сигирларга вақтида қараб, уларни тўйимли озуқалар рациони асосида озиқлантириб турмасангиз, мўлжалдаги сутни соғиб ололмайсиз. Бир кун сутини соғиб олмасангиз, эртасига мўлжалдаги сутнинг ярмини ҳам бермайди. Тўғри, фермада жуда кўп қўл меҳнати талаб қиладиган ишлар механизациялашган, чорвадорлар бемалол дам олишса, бўлаверади.

Лекин... Бу хаёллар сут-товар фермасининг мудири Муҳаммадвали акани бир неча йилдан бери ўйлантириб келади. Қани шу ерда бир тадбирни амалга оширсак-да, чорвадорлар ҳам ҳафтасига дам олишса.

У ўз фикрларини бир ерга жамлаб, ферма коллективини йиғди. Уларга ўз мулоҳазаларини айтди: агарда фермадаги 14 сут соғувчининг иккитасини ажратиб олсакда, улар боқимидаги сигирларни 12 кишига бириктиб қўйсак, ҳар куни ана шу ажратиб қўйилган сут соғувчи бир кун иккитадан сут соғувчини алмаштириб турса, оғирлик қилмасмикин? Шунда фермамиздаги сут соғувчиларнинг ҳаммаси ҳафтасига бир мартадан дам олиш кунига эга бўлади. Худди шу усулга молбоқарлар ҳам ўтади.

Ферма мудирининг бу гаплари сут соғувчиларга ҳам, молбоқарларга ҳам маъқул бўлди. Улар қандай ишлашади, ким қайси куни дам олади, шунга мослаб график тузилди.

Шундан кейин ферма мудири бу тадбирни колхоз правлениеси ва партия ташкилоти билан маслаҳатлашиб кўрди. Дарҳақиқат, амалга оширса бўладиган яхши тадбир! Ферма ходимларининг маданий-маиший шароитлари анча яхшиланади. Бунинг устига улар ҳафтада дам олиб, 7 соатдан ишлашади. Уларга ўқиш учун ҳам, маданий дам олишлари учун ҳам етарли вақт бўлади. Бу тадбир сут соғиб олиш миқдорига, моллар парваришига ҳеч қандай салбий таъсир кўрсатмайди. Улар илгари қандай меҳнат ҳақи олишса, янги усулда ишлаганда ҳам даромадлари ошса ошади-ки, лекин камаймайди.

Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти ферма коллективининг бу ташаббусини маъқуллаб, шундай усул билан ишлашга рухсат берди.

Бу воқеа 1966 йилнинг якунланиш арафасида бўлган эди. Юбилей йилида ферма чорвадорлари ўзлари белгилаб олган усулда ишлашди.

Йил якуни нималарни кўрсатди? Натижа ниҳоятда қувончли бўлди. Ҳар бир сут соғувчи фермада 6 кун 7 соатдан ишлаб, бир кун дам олди. Соғиб олинадиган сут камаймади. 1966 йилга нисбатан мавжуд 235 соғин сигирдан 28 тонна сут кўпроқ соғиб олинди.

Эрталаб 5 дан 8 гача, уч соатда ҳар бир сут соғувчи ўз боқимидаги сигирларга қараб чиқади ва уларни соғиб олишга улгуради. Сўнгра уч соат бўш бўлади. Тушки соғишга 11 дан тайёргарлик кўриб, соат 1 гача ҳамма сигирларни ҳам озиқлантириб, ҳам соғади. Кечки соғиш 6 дан 8 гача давом этади. Соат 8 да эса иккита молбоқар келиб, 235 бош молни боқишни давом эттиради. Эртасига сут соғувчилар ишга келгач, улар дам олгани кетишади.

Уч киши эса ем-хашак тайёрлашга ажратилди. Улар моллар учун керакли озуқаларни молхона эшигига келтириб беришади. Ҳамма молбоқарлар ўз ҳолича ем-хашак ташиб юрмайди. Бу тадбир кўплаб ем-хашакни ҳам иқтисод қилмоқда.

Ўтган юбилей йилида Калинин районидаги генерал Собир Раҳимов номли колхоз сут-товар фермасининг чорвадорлари ана шу янги усулда ишлаб яхши натижаларни қўлга киритишди. Фермадаги қорамоллар сони 630 тадан 695 тага етказилди. Сигирлардан бузоқ олиш плани бажарилди. 530 ўрнига 559 тонна сут, 40 ўрнига 50 тонна гўшт етиштирилди. Давлатга сут ва гўшт сотиш планлари ошиғи билан бажарилди. Ҳар бир соғин сигирдан пландаги 2250 ўрнига 2380 килограммдан сут соғиб олинди.

Фермадаги ем-хашак тайёрлайдиган Жўра Зулфиқоров бошлиқ комплекс механизациялашган звено азаматлари мавжуд молларга етарли озуқалар тайёрлашди. 910 ўрнига 1050 тонна дағал хашак жамғарилди. 3300 ўрнига 3600 тонна силос бостирилди. 18 гектар хашаки лавлагининг гектаридан 30 тоннадан ҳосил йиғиштириб олинди ва 1511 тонна қуруқ беда ғарамлаб қўйилди. Машиналардан унумли фойдаланилганлиги учун бир центнер маккажўхори силоси учун 51 тийиндан, бир центнер лавлаги тайёрлашга 1 сўм 91 тийиндан маблағ сарфланди.

Шукур Ҳайитбоев йил давомида 40 тонна сунъий сут тайёрлади. Натижада 15 тонна табиий сут иқтисод қилиниб, 2250 сўм фойда олинди. Молларга хашак ва ем «РС-6» ва «ДКУ» машиналари ёрдамида майдаланиб, бардага қўшиб берилди. Бардага аралаштириб берилган ем-хашак сигир сутини кўпайтириб, унинг мойлилик даражасини оширди. Агарда 1965 йилда ферма коллективи сутнинг мойлилик даражаси кам бўлгани учун давлатга сотилган сутдан 22 тоннаси чегириб ташланган бўлса, бу миқдор 1966 йилда беш тоннага келтирилди. Ўтган йили янгича ишланганлиги туфайли сутнинг мойлилик даражаси нормал ҳолда бўлди.

Натижада юбилей йилида етиштирилган чорвачилик маҳсулотларидан 164 минг 550 сўм ўрнига 187 минг 723 сўм даромад қилинди. Шунга қараб чорвадорларнинг меҳнатлари эвазига катта ҳақ тўланди. Илғор сут соғувчилардан Азиза Қодирова бир йилда 1546 сўм, Назира Файзиева 1479 сўм, Муҳаббат Олимова 1423 сўм ҳақ олишди. Фермада меҳнат қилган ҳар бир чорвадорнинг ўртача ойлик меҳнат ҳақи 110—130 сўмданга тўғри келди.

Муҳаммадвали Тошматов раҳбарлик қилаётган ферма коллективининг бу йилги режалари янада катта. Улар 235 та сигирнинг ҳар биридан 2425 килограммдан сут соғиб олиб, 570 тонна сут етиштириш ва ундан 469 тоннасини давлатга сотиш учун социалистик мусобақа бошлашган. Давлатга гўшт сотиш плани муваффақиятли адо этилди. 400 ўрнига 411 центнер гўшт юқори нав билан топширилди. Бундан колхоз кассасига 70 минг сўм даромад келиб тушди. Соғин сигирлардан кунига 1500—1600 килограммдан сут соғиб олиниб, давлатга сотилмоқда. Биринчи кварталда пландаги 117 тонна ўрнига 120 тонна сут сотилиб беш йилликнинг дастлабки уч ойи муваффақиятли бажарилди.

Сўзи билан иши бир меҳнатсевар, ижодкор чорвадорлар шундай меҳнат қилишяпти.

А. МИРЗААҲМЕДОВ.

МУТАХАССИС МАСЛАҲАТИ

ЖУН ҚИРҚИШНИ НАМУНАЛИ ЎТКАЗАЙЛИК

Эл-юртга кўплаб гўшт, сут, тухум, жун етказиб бериш учун астойдил ҳаракат қилаётган чорвадорларимиз йил сайин янги ютуқларга эришмоқдалар.

Улар чорва қишловини ҳамда қўзилатиш кампаниясини муваффақиятли ўтказдилар. Эндиликда эса яна бир масъулиятли давр — жун қирқиш мавсуми бошланмоқда.

Жун қирқиш мавсумини ҳамма ерда шу кунларда кечиктирмасдан бошлаб юборилса, ишни қисқа фурсатда ўтказилса, қирқилган жуннинг сифати яхши бўлади.

Қўйларга қирқимдан 12—14 соат олдин ем-хашак ва сув бериш керак эмас. Негаки, қорни тўйган қўй қирқим пайтида ўзини ёмон ҳис этади. Қирқимга олиб келинган қўйларнинг жуни қуруқ бўлиши шарт. Агар улар ёмғирда қолган бўлса олдин яхшилаб қуритиб, кейин жунини қирқиш керак. Жун ҳўллигича қирқилган тақдирда сифати тез бузилади.

Дағал жунли ва ярим дағал жунли қўйлар қирқимдан ўтказилгач, қирқим жойида уларнинг бирор тола ҳам жунини қолдирмай, тозалаб қўйиш керак. Чунки, майин жунли қўйлар қирқимга келтирилганда, уларнинг жуни дағал жунларга аралашиб кетиб, сифати бузилиши мумкин.

Қўтир ва бошқа касалликларга чалинган қўйларни улар қишлаган бинонинг ўзида қирқимдан ўтказиш лозим. Касал қўйларнинг жунини қирқиш учун алоҳида одамлар ажратиш керак, ёки соғ қўйлар қирқими ўтказилгандан кейингина касал қўйларни олиб келиш лозим. Уларнинг жуни қирқиб бўлингач, бутун бинони, барча асбоб-ускуналарни дезинфекция қилиш зарур. Қўтир қўйларнинг жуни алоҳида тойланиб, уларга бирон белги қўйиб қўйилиши шарт.

Баъзибир кишилар қўйларнинг жунини кўпинча калта қирқиб қўядилар, бу нарса хўжаликка катта зиён етказади. Шунинг учун ҳамма жун қирқувчиларга илғор тажрибаларни ўргатиш муҳим аҳамиятга эга. Чўпонлар ўз отарларидаги қўйларни қирқимга олиб келганларида ўзлари ишнинг устидан назорат қилиб турсалар жуда яхши бўлади.

Чорвадорларимиз бу муҳим кампанияни ҳам ўз вақтида намунали қилиб ўтказсалар, давлатга ҳам, халққа ҳам, ўзларига ҳам катта фойда келтирган бўладилар.

М. УСАРОВ,
1-«Оҳангарон» совхозининг зоотехниги.

В. УРИЦКИЙ,
Ўзбекистон чорвачилик илмий-текшириш институтининг илмий ходими.

САПЁР ЎҒЛИ

Машқ қизиб кетган. Қайси томоннинг ғолиб келиши командирларнинг уддабуронлиги, жангчиларнинг мардлигига боғлиқ.

Подполковник Машенко телефон орқали хотиржамлик билан кўрсатмалар берар, қўл остидаги офицерларнинг вазият ҳақида ахборот бериб туришларини талаб қиларди. Шу пайт наушникдан овоз эшитилди.

— Нима гап? — сўради комбат радистдан.

— Учинчидан радиограмма олдим.

Комбат радиостанция олдига келиб, ёзувга кўз югуртириб чиқди. «Қандай бўлмасин, позицияни яна бирор соат қўлда сақланг. «Душман»ни кўприкка яқин йўлатманг» дейилган эди буйруқда.

— Учинчига буйруқни бажарамиз, деб айтинг. Рота «душман»нинг тўртта ҳужумини қайтарди, — деди подполковник радистга.

Тўртта ҳужумни қайтариш... комбат ертўладан чиқиб келаркан мамнуният билан кўнглидан ўтказиб қўйди. — Яхши жанг қилишяпти.

У траншея бўйлаб оҳиста одимлаб борар, оёқлари остида юпқа муз қатлами ожизгина чирсиллаб синарди. Комбат траншеядан бошини чиқариб, дурбин билан иккинчи рота ўрнашган жойни яна бир карра синчиклаб кўздан кечирди. «Душман»нинг режаларини ўзича мулоҳаза қилиб кўрди. Кетма-кет ҳужум қилинишининг боиси кўприкни эгаллаш, қирғоқдаги ўт очиш нуқтасини яксон қилиб, зудлик билан Н-чи тепаликни ишғол қилиш эди.

Комбат нима учун позицияни яна бирор соат қўлда сақлаш ҳақида буйруқ берилганини ҳам яхши биларди. Афтидан, «душман»га қанотдан зарба беришни мўлжаллашаяпти...

Қум барханлари ортидан яна «душман» танклари пайдо бўлди. Уларнинг зирҳи устида автоматчилар тизилишиб туришарди. Миномёт ва тўплар уларни ўққа тута бошлади. Бироқ, пўлат машиналар шиддат билан олға интилар, иккинчи рота ўрнашган жойга тобора яқинлашиб келарди. Автоматчилар сакраб ерга туша бошладилар, аммо шу дамгача жим турган икки пулемёт «тил»га кириб, уларни ер бағирлаб ётишга мажбур қилди. Кутилмаганда иккинчи ротанинг олдинги окопларида пайдо бўлган ўқ сели танкларни жойига михлаб қўйди.

— Жуда ажойиб зарба! — Комбат орқадан генералнинг таниш овозини эшитди.

«Бекорга келмаган» — хаёлдан ўтказди Машенко ва генералга ахборот берди:

— Иккинчи ротага мадад бериш учун ўқчилар взводини юбордим. Бешинчи ҳужум қайтарилди.

— Кўриб турибман. Ҳаммасини кўриб турибман. Ериб ўтолмайди. Иккинчи рота учун жуда қулай жой танлабсизлар.

— Сизнингча «душман» нега кўприкни портлатмаяпти? — тўсатдан сўраб қолди генерал.

— Ахир бу дарёдан ўтиш учун ягона йўл-ку.

— Ҳа, худди шундай...

Иккаласи бир неча дақиқа олдинга тикилиб жим қолишди. Ҳар ким ўз ўйи билан банд. Борган сари кўпириб, тошиб оқаётган дарё суви «душман»нинг йўлини қирқиб қўйган. Улар фақатгина шу кўприк орқали ҳужум қилиши мумкин эди.

Ҳаяжонли дақиқалар яқинлашиб келар, танк қисмлари душман қанотига ҳужум қилиши керак эди. Бироқ генерални, қисмларнинг бу шўртупроқ ердан ўтиши оғир бўлмасмикин, деган муаммо безовта қиларди. Комбат эса бошқа нарсадан ташвишланарди: «Борди-ю, «душман» кўприкни портлатиб юборсачи? У ҳолда иккинчи рота биздан бутунлай узилиб қолади».

ҲИКОЯ

Генералга хат тутқазишди. У ахборотни кўздан кечираркан қошлари чимирилиб, пешонасида чуқур чизиқчалар пайдо бўлди.

— Кўприк портлатилсин! — буюрди генерал.

— Буйруқ бажарилади! — деди комбат. — Сапёр Тожибоев аллақачон ишга киришган.

Сержант Тожибоев портлатиш ишлари билан жуда кўп шуғулланган. Негадир ҳар сафар ишга киришар экан, ҳаяжонланади. Ҳозир ҳам шундай бўляпти.

Шароф Тожибоев кўприк диаметрини ҳисоблаб, мўлжалдаги жойларга тўрттадан портлатгич ўрната бошлади. Оёғи остидаги тахта бебош тўлқинлар зарбидан лапанглар, оёғига шалоплаб урилаётган совуқ сув этик қўнжидан сизиб кирарди. Сержант борган сайин кўпаяётган дарё суви электр тармоғини узиб юборишидан қўрқарди. Шунинг учун ҳам у тармоқни омметр орқали дамбадам текшириб турарди. Бироқ, омметрнинг аниқ кўрсатишига қаноат ҳосил қилмай, қўли билан пайпаслаб кўрар, яна қайтадан текширарди. Ҳамма ишлар тахт. Фақатгина портлатувчи машинага калит солиб босилса бас... Аммо, бундай қилишга ҳали вақт бор эди. Усти-боши шалаббо бўлиб кетган сапёр бир оз исиниб олиш ниятида бекиниб ўтирди. Лекин, вазият «душман»нинг ҳар бир ҳаракатини хушёрлик билан кузатиб туришни талаб қиларди.

...— Нега сапёрингиз миқ этмаяпти? — генерал борган сари яқинлашиб келаётган танклардан кўз узмай турарди. — Ҳадемай ўта бошлашади-ку.

Комбат Шарофни яхши билади. У ҳеч қачон уялтириб қўйган эмас. Бироқ ҳозир хавотирлана бошлади. «Бирор фалокат юз берган бўлса-я...» «Душман» танклари йўл-йўлакай отиб, кўприкка тобора яқинлашиб келарди. Ана, йўл бошловчи танк кўприкдан ўта бошлади. Шу пайт кучли портлаш эшитилди...

Тўплар «душман» танкларини ўққа тута бошлади. Пулемёт ва автоматлар тилга кирди. Узоқдан дарё томонга шиддат билан яқинлашиб келаётган «бизнинг» танкларимиз кўринди. Улар жанг билан «душман» қанотини ёриб ўтди...

— Қани, ишининг пачавасини чиқарай деган сапёрингизни менга кўрсатинг-чи.

Унинг ҳазил қилаётганини ҳамма пайқади. Юз ифодасидан, ҳатти-ҳаракатларидан кайфи чоғ эканлиги шундоққина билиниб турарди. Сержант шаҳдам одимлар билан генералнинг қаршисига келиб тўхтади. Қўлини чаккасига қўйиб, ахборот беришга оғиз жуфтлаган ҳам эдики, генерал гапиргани қўймади.

— Фронтда бир сапёрим бор эди. У ҳам сенга ўхшаб одамни ҳовлиқтириб қўярди. Энди иш пачава бўлди, деб турганигда портлаш юз берарди. Аччиғим чиқиб, жазолайман, деб турардим-у, бироқ натижа кўнгилдагидек бўлгач, кечирардим. Мардлиги учун ҳар сафар тақдирланарди. Берёзинада катта қаҳрамонлик кўрсатган эди.

— У менинг дадам бўлади, — деди Шароф кулиб. — Сиз ҳақингизда ва Берёзинадаги жанг тўғрисида кўп гапирарди. Ҳозир Тошкентда прораб бўлиб ишлаяпти.

— Буни қара-я! — генерал сержантнинг ёнига яқинлашди. — Отангни жуда кўп тақдирлаган эдим. Ота ўғил экансан, баракалла!

Генерал сапёрнинг қўлини маҳкам қисди-да, уни бағрига босди.

Ф. ЛОБЗИН.

Мамлакатлар Одамлар Воқеалар

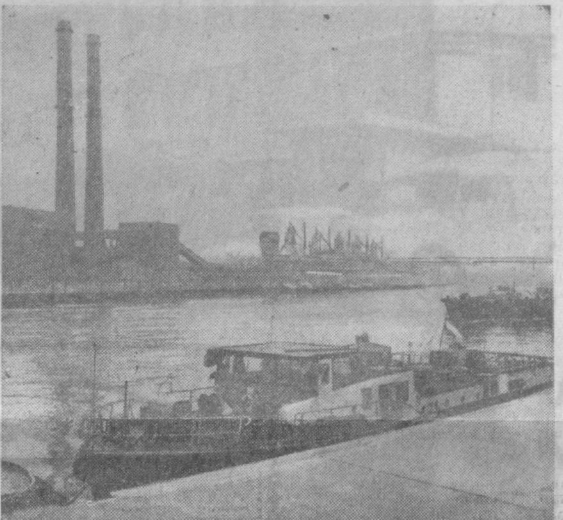

ДУНАЙ бўйидаги Линц шаҳрига жойлашган «Фёст» Австрия металлургия заводлари ўн йилдан зиёд вақтдан буён Совет Иттифоқининг ташқи савдодаги йирик ҳамкоридир. Австрия заводлари Донецк кўмири ва Криворож рудаси билан ишлаб, пўлат листлари экспорт қилади.

А. Катков фотоси, (ТАСС фотохроникаси).

ВАТАНПАРВАРЛАР МУВАФФАҚИЯТИ

ХАНОЙ. Жанубий Вьетнамни озод қилиш халқ қуролли кучлари жангчилари охирги ҳафта ичида, 26 апрелгача Тхиатхиен вилоятида душманни 700 та солдат ва офицерини сафдан чиқардилар, улар, асосан Америка ҳарбий хизматчиларидир. Куанчи вилоятида эса 16 апрелдан 24 апрелгача душманнинг 400 дан ортиқ солдат ва офицери сафдан чиқарилди ва икки самолёт уриб туширилди.

5 майда Жанубий Вьетнамни озод қилиш халқ қуролли кучларининг қисмлари Жанубий Вьетнам территориясининг учдан бир қисмида жанговар операцияларни олиб боришди. Улар 116 та ҳарбий объектларни ўққа тутдилар. Жанубий Вьетнам пойтахтига қилинган ҳужум натижасида Америка элчиси ва қўғирчоқ ҳукумати бош министрининг резиденциялари ўққа тутилди, Америка қўшинлари қўмондонининг штаб-квартираси, АҚШ армиясининг радиостанцияси, Америка элчихонаси ва полиция бошқармаси ҳам ўққа тутилди.

Ватанпарварлар Дананг, Хюэ, Куангчи ва бошқа шаҳарларда ҳам Америка гарнизонларига ва муҳим базаларга қарши шиддатли ўт очдилар.

ЗАНЖИБАРДА СОВЕТ ФИЛЬМИ КЎРИГИ

ЗАНЖИБАР, 7 май. (ТАСС). Бу ерда «Ленин 1918 йилда» бадиий фильмининг жамоатчилик кўриги бўлиб ўтди. Кўрикни СССРнинг Занжибардаги элчихонаси ташкил этди. Кўрикда Занжибар президенти Абейд Каруме, Министрлар, революцион кенгаш аъзолари ва мамлакатнинг жамоат арбоблари қатнашди. Бутун дунё пролетариатининг доҳийси, дунёда биринчи социалистик давлат асосчиси ҳақидаги бу фильм томошабинлар томонидан қизғин кутиб олинди.

ДЕҲҚОНЛАР НОРОЗИ

БОНН. Сарбрюкенда Германия Федератив Республикаси ҳукуматининг аграр сиёсатига қарши норозилик намойиши бўлиб ўтди. 3 минг деҳқон «Штадтхалле» биносида Бонн сиёсатига қарши ўзларининг қатъий норозиликларини билдириш учун тўпланишди. Бу сиёсат мамлакатнинг ярим миллион деҳқон хўжалигини вайрон қилди.

ДЖИБУТИДА СУИҚАСД

АДДИС-АБЕБА, 7 май. (ТАСС). Кеча «Афарлар ва иссалар француз территорияси» пойтахти — Джибутида ҳукумат кенгашининг раиси Али Ориф Бурхонга суиқасд қилинди. Али Ориф Бурхон шаҳар марказидан машинада ўтириб кетаётганида граната ташланди.

ЖАЗОИР ХАЛҚ ДЕМОКРАТИК РЕСПУБЛИКАСИ.

Аннаб шаҳрида йирик металлургия комбинати қурилмоқда. Комбинат қурилишида қатнашаётган Совет Иттифоқининг кўмагида бу ерда кислород-конвертор цехи ва корхона лабораторияси қурилади.

А. Богомаз фотоси, (ТАСС фотохроникаси).

ХАЛҚАРО ОБЗОР

ЯХШИ ҚЎШНИЧИЛИК САМАРАСИ

Эрон — Шарқнинг катта давлатларидан бири. Унинг аҳолиси 26 миллион кишидан иборат. Мамлакатда олий маълумотли кишилар сони йил сайин ортиб бормоқда. Ҳозирги кунда Эронда 12.100 врач ва 7.800 инженер бор. Аҳолининг 25 миллионини мусулмонлар, 190 минг кишини христианлар (арманлар) ташкил қилади.

Ҳозирги кунда мамлакат бутунлай қайтадан қурилаяпди. Янги беш йиллик план белгиланган. Планда кўзда тутилган, асосий мақсад мамлакатдаги индустрияни ривожлантириш ва чет эл империалистик мамлакатларининг қарамоғидан озод бўлишдир. Тўртинчи беш йиллик планида давлатнинг миллий даромадини саккиз процентга ошириш мўлжалланади. Қишлоқ хўжалигининг ўсиши тўрт процентни ташкил қилади. Нефтдан олинадиган даромад 13 процент, енгил саноат 15 процент, электр энергия ишлаб чиқариш 16 процентга ортади. Шунингдек, 3 минг километр тош йўл ва 1150 километр темир йўл қурилади.

1967 йилда нефть ишлаб чиқариш 129,8 миллион тоннага етди. Бу 1966 йилга нисбатан 22,6 процент ортиқдир. Ҳали ҳеч қайси Ўрта Шарқ мамлакатлари бу қадар кўп нефть олмаган эди. Эрон газетаси «Аяндеган»нинг кўрсатишича, нефть ишлаб чиқаришнинг ўсиши Ўрта Шарқ мамлакатларидан Саудия Арабистонида 8,6 процент. Қувайтда — 0.6 процент. Абу Дабида — 5,7 процент, Катарда — 11,2 процентни ташкил қилади.

Газета маълум қилишича, нефть саноати национализация қилингандан кейинги 13 йил мобайнида Эрон нефть ишлаб чиқариш бўйича Ўрта Шарқ мамлакатлари орасида яна биринчи ўринни эгаллаб олди. Нефть ишлаб чиқариш ҳар йили 12 процентдан ортиб боради, яъни 1968 йилда 930 миллион доллар, 1969 йилда 1100 миллион доллар, 1970 йилда 1300 миллион доллар, 1971 йилда 1600 миллион доллар 1972 йилда 1900 миллион долларни ташкил қилади.

Куни-кеча Эрон Бош министри Ҳувайдо Жанубий нефть компаниялари ўз фойдаларидан яна 20 процентини давлат ихтиёрига топширишлари лозимлигини уқтирди. Бу маблағ мамлакат саноатини ривожлантиришга сарф қилинади. Шунингдек, Ҳувайдо парламентда сўзлаган нутқида чет эл нефть компаниялари хўжайинларининг Эроннинг ички ишларига аралашмасликларини қатъий талаб қилди.

Мамлакатда ерга феодалларча эгалик қилишнинг қолоқ методларига барҳам берилиб, янги аграр ислоҳотга катта эътибор билан қаралмоқда. 1950 йилда Эрон шоҳи ўзига қарашли бўлган ерларни деҳқонларга бўлиб берган эди. 1955 йилга келиб давлат ихтиёрида бўлган ерлар деҳқонларга тақсимлаб берилди.

1962 йилда эълон қилинган қонунга биноан, помешчиклар ўз қўлларида фақат бир қишлоқ ерини сақлашлари мумкин эди. 1965 йилга келиб помешчикларнинг ҳуқуқлари яна ҳам чекланди ва икки ярим миллион деҳқон хўжалиги ерга эга бўлди. Улар 15 йил мобайнида бу ер учун ҳақ тўлашлари керак. Ҳозир Эронда 7600 қишлоқ кооперативи ташкил қилинган.

Ер ислоҳати прогрессив характерга эга бўляпти. Ислоҳот натижасида қишлоқ хўжалик машиналарининг сони ва ҳосилдорлик ўсиб боряпти. 1967 йилда тўрт ярим миллион тонна буғдой ҳосили олинди. Бу 1966 йилда 3,2 миллион тонна олинган эди. Натижада мамлакат тўрт юз минг тоннага яқин буғдойни чет мамлакатларга экспорт қилмоқда.

Эронда ўрмон ва сув хўжалигини ҳам национализация қилиш бошланди. Бироқ мамлакатда саводсизликни тугатмасдан туриб, бу ишларнинг барисини амалга ошириш мушкул. Саводсизликни тугатиш ниятида «Маориф корпуслари» ташкил қилинган. Бу корпусларда ўрта маълумотга эга бўлган кишилар дарс бермоқда. Олий ўқув юртларида инженерлар тайёрлаш махсус курслари ташкил қилинган. Аёллар ҳақ-ҳуқуқини ҳимоя қилиш борасида ҳам муҳим ишлар амалга оширилди. Ҳозирги кунда парламентнинг 217 депутатидан 7 таси аёлдир. Шунингдек, аёллардан етишиб чиққан адвокат ва врачларни ҳам кўплаб учратиш мумкин.

Совет-Эрон муносабатлари ҳам тобора ривожланиб бормоқда. 1962 йилда Эрон ҳукумати ўз мамлакати территориясига ядро қуролини киритишга қатъий норозилик билдирди. Бу норозилик Совет ҳукумати ва жамоатчилиги томонидан қизғин маъқулланди.

Икки мамлакат раҳбарларининг дўстона визитлари эрон-совет халқлари ўртасидаги муносабатни ривожлантиришда муҳим роль ўйнамоқда. 1963 йилда СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежнев Эронга борди. 1965 йилда Эрон шоҳи Муҳаммад Ризо Паҳлавий Совет Иттифоқига ташриф буюрди. 1967 йилнинг ёзида Эрон бош министри Амир Аббос Ҳувайдо мамлакатимизга меҳмон бўлиб келди.

1963 йилда ўзаро дўстлик ва ҳамкорлик шартномаси имзоланди. Шу шартномага биноан қўҳна Исфаҳон яқинидаги Зайиндеруд дарёси ҳавзасида қурилиш ишлари бошлаб юборилди. Бу ердаги бош қурилишда совет ва эрон мутахассислари меҳнат қилмоқда. Эроннинг чегара районидаги Аракс дарёсида қурилаётган гидроузел қурилишида ниҳоятда мураккаб ишлар амалга оширилмоқда. Бу гидроузелнинг қурилиши минглаб гектар қақроқ ерларнинг суғорилишига имкон беради ҳамда икки мамлакатнинг қўшни районлари электр энергияси билан таъмин этилади.

1966 йилдан бошлаб мамлакатимиз Эронда машинасозлик ва металлургия заводларини қуришга кўмаклаша бошлади. Эрон ҳукумати бу заводларнинг қурилишига ёрдам сўраб чет элларга ўз вакилларини юборганида ҳамма жойдан рад жавобини олган эди. Сизларга заводнинг нима кераги бор? Биз истаган миқдорда металл ва машиналар сотишимиз мумкин, дейишганди капиталистлар.

1966 йилга келиб Бафка ва Кирмондаги руда запасларидан Эрон 15 миллиард риаллик металл экспорт қилди. 1967 йилда бу рақам янада ўсди. 1975 йилга бориб, металлга бўлган талаб икки баравар ортади, яъни 1650 минг тоннани ташкил этади, деб тахмин қилинмоқда.

«Руслар 286 миллион долларлик табиий газ эвазига Исфаҳон яқинида пўлат эритиш заводини қуриб беришга розилик бердилар, деди Эрон шоҳи Ассошиэйтед Пресс мухбири билан бўлган суҳбатда, — АҚШ бизнинг бу талабимизга розилик бермади. Бизга металлургия заводи ниҳоятда зарур. Аммо американликлар бундай заводни бизнинг мамлакатда қуриш мутлақо мумкин эмас, деган эдилар».

Ҳеч шубҳа йўқки, металургия заводининг қурилиши совет-эрон муносабатлари тарихида жуда муҳим воқеалардан бири бўлади. Бу заводнинг қурилиши совет-эрон халқи ўртасидаги дўстликдан далолат берувчи биргина мисол, холос. Бизнинг мамлакатимиз Эронда 1100 километр узунликдаги газопровод магистралини қуришга кўмаклашмоқда. Бу газопровод магистралини 1970 йилда ишга туширишга мўлжалланган. Совет Иттифоқига юбориладиган эрон газининг умумий ҳажми 1970 йилда 6 миллиард кубометрни, 1974 йилдан бошлаб, 10 миллиард кубометрни ташкил қилади. Мамлакатдаги машинасозлик заводи ҳар йили 30 минг тонна металл буюмлари етказиб беради.

Эрон бизнинг харажатларимизни газ, пахта, жун, руда, рангли металл ва бошқа саноат маҳсулотлари билан тўлайди.

1967 йилнинг мартида узоқ йилларга мўлжалланган товар айирбошлаш битими тузилди.

6 апрелдан бошлаб, Эрон миллий авиокомпанияси — «Эрон эйр» томонидан Москва ва Теҳрон ўртасида мунтазам ҳаво йўли ишга туширилди. «Эрон самолёти биринчи марта Москвага йўл олди, — деди Эрон миллий авиокомпаниясининг директори генерал А. Хадимий ТАСС мухбирига, — янги ҳаво йўлининг очилиши СССР билан Эрон ўртасида қўшничилик муносабатларини яхшилашда муҳим роль ўйнайди, деган умиддаман». Янги ҳаво йўли СССР ва Эрон халқларининг бундан кейинги дўстлигини мустаҳкамлаш билан бир қаторда уларнинг ўзаро муносабати ва туризмни ривожлантиришда ҳам катта аҳамиятга эга.

Яқинда Совет давлатининг бошлиғи А. Н. Косигин Эронга ташриф буюрди. Етти кун давом этган бу визит муваффақиятли ўтди. СССР Министрлар Совети Раисининг Эронга бориши совет-эрон халқлари ўртасидаги яхши қўшничилик муносабатларини ривожлантиришда, ўзаро дўстликни мустаҳкамлашда муҳим босқич бўлди. Бу визит совет-эрон халқи жаҳонда тинчлик ўрнатиш борасида ҳамфикр эканлигини исботлади.

«Кейҳан интернэшнл» газетасининг «Янги давр» сарлавҳали бош мақоласида айтилишича, «Совет-эрон муносабатлари буюк ва кичик мамлакатлар ўртасидаги, ҳар хил тараққий этган мамлакатлар ўртасидаги яхши дўстликка мисол бўла олади. Сиёсий йўли ҳар хил бўлган бу икки мамлакатнинг муносабатлари қадимий савдо муносабатлари доирасидан чиқиб кетди. Иккала мамлакат ҳам оғир индустрия, машинасозлик, табиий бойликларни ўрганиш борасида ҳамфикр бўлиб ишламоқдалар». Газета таъкидлайдики, «Совет Иттифоқи Бош министрининг Эронга келиши Эрон ва Совет Иттифоқи ўртасидаги муносабатлар тамоман янгича йўлга қўйилган бир даврга тўғри келди. Бу давр икки давлат сиёсатидан, ўзаро ҳурмат ва бир-бирининг ички ишларига аралашмаслик, тинч ҳамкорлигидан келиб чиқди».

Совет-Эрон чегараси икки ярим минг километр масофага чўзилган. Бу чегарани яхши қўшничилик ва ишонч чегараси деб аташ мумкин.

Евг. БЛОК.

САДОҚАТ ВА МУҲАББАТ КУЙЧИСИ

ТОЖИК АДАБИЁТИ ВА САНЪАТИ ДЕКАДАСИ ОЛДИДАН

Агарда ҳар бир шеърият мухлиси ширинсухан тожик шоири Аминжон Шукуҳийнинг шеърларини, ҳатто у шеърлардан бир неча байтини ўқир экан, шубҳасиз бу лирик шоирга, садоқат ва муҳаббат куйчисига чин қалбидан меҳр ва ихлос қўяди.

Шунинг учун ҳам шеърият шайдолари Шукуҳийни ўзларининг севимли шоири деб биладилар, унинг қўшиқ-тароналарини меҳри-дилдан куйлайдилар. Бастакорлар зўр иштиёқ билан унинг шеърларига куй басталайдилар, ҳофизлар эса бу ашъорни шавқи-завқ билан тараннум этадилар.

Аминжон Шукуҳий бир қанча шеърий ва насрий тўпламлар муаллифидир. Унинг илк шеърлар тўплами — «Чашмалар қўшиғи» 1948 йилдаёқ китобхонларга манзур бўлган эди. Шундан кейин бирин-кетин унинг асарлари нашр этила бошланди. Шоир ўзининг «Тинчлик Ватани» (1952), «Бизнинг кунларимиз» (1954), «Дил садоси» (1956) тўпламлари, «Ошиқлар хиёбони» достони (1962), «Илиқ нафас», «Қочқоқ қўзичоқ» (1964), «Яхши ният» (1966) ва бошқа асарларини ўқувчиларга туҳфа қилди.

Шоирнинг кўпгина шеърлари, жумладан «Дил садоси» ва «Лирика» тўпламлари рус тилида нашр қилинган. Бундан ташқари унинг бир қанча шеърлари СССР халқлари тилларида, шунингдек Афғонистон, Эрон ва Чехословакияда босилиб чиққандир. 1964 йилда Шукуҳийнинг «Сенинг табассуминг» номли шеърлар мажмуаси Бокуда озарбайжон тилида нашр этилди...

Биз сўзимизнинг бошида Аминжон Шукуҳий тожик шеъриятининг атоқли намояндаларидан бири деб айтган эдик. Бу шуҳратнинг боиси — унинг шеърларидир. Унинг ўз тили билан айтганда, шоир учун яхши шеър ёзиш биринчи ва туганмас орзудир. Улуғ сўз усталари қайта-қайта таъкидлаганларки, ҳар ким ки шеър қоида-қонунларини билар экан, у чиройли мисралар ярата олади. Бироқ, вазн ва қофияли ҳар бир шеър ҳам ўқувчилар дилига йўл топа олмайди. Бундай шеър ўқиган пайтда кишини ҳаяжонга келтирмайди, руҳий озуқа бермайди, у пуч ёнғоққа ўхшайди.

Уларнинг бу сўзлари нақадар ҳаққоний эканлигига шак-шубҳа йўқ. Шунингдек, бу сўзлар фақатгина бошқалар учун панди-насиҳат тариқасида айтилмаган. Аминжон Шукуҳий бу сўзлардан ўзи учун хулоса чиқарадики, буни унинг ҳар бир шеъридан очиқ-ойдин кўрамиз.

Мисол учун «Сен гул эмассан» деган шеърини кўздан кечирайлик. Шуни алоҳида уқтириб ўтиш кераки, мазкур шеър эскириб қолган ва сийқаси чиққан тасвир воситаларини синдириб ташлаш йўлида қатъий бир одимдир. Чунки гул ва булбул каби ташбеҳлар қадим-қадимдан адабиётда маълум ва машҳур бадиий тасвир воситалари бўлиб келган. Хусусан, бу ташбеҳни классик шоирлар ижодида кўпроқ учратамиз. Бундай тасвирларни йиллар оша шеърхонлар ўқиб келган. Бундай тасвирни ҳозирги шоирлар шеърида учратиш кишини бездиради, десак хато қилмаган бўламиз.

Аминжон Шукуҳийнинг «Сен гул эмассан» шеъри тамомила бунга қарама-қарши ўлароқ янги тасвирий воситалар билан ёзилган оригинал асар ҳисобланади. Шукуҳий дилбар ҳусни билан гул орасида ер билан осмонча фарқ борлигини кўрсатади. У шундай ёзади:

Ахир гулнинг на қалби бор, на
кўзи,
Фақат ғунча очур хандона
юзи.
Ниҳоятда агар гул қилса
ҳиммат,
Муаттар айлагай табъингни бир
пайт.
Азизим, жонгинам, сен гул
эмассан.
Вафо дарёсининг мавжисан
охир,
Дилимнинг ҳамнафас авжисан
охир,
Қаю бир ишга қилсам жон
фидолик,
Бирор дам қилмадинг мендан
жудолик
Азизим, жонгинам, сен гул
эмассан.

Аминжон Шукуҳий «Мен сенга кўнгил қўймасман» деган шеърида ҳусну латофатда тенгсиз жонона суратини чизади. Аммо, шеър қаҳрамони ул гўзалнинг ишқини рад этади. Рад қилиш сабабини ифодалаш учун келтирилган сатрлар айни замонда ёшларимиз учун ота панди-насиҳатидан ҳам афзалдир, қалби пок ва виждонли ошиқнинг дил садоларидир. У ҳаёт шодиёнасини ўзининг умр йўлдоши ва фарзандларида деб билади, ўзининг ҳамдами ҳамнафаси, шодлигига шод ва ғамига шерик бўлган ва дардига даво бўлган азизасига хиёнат қилишни бедардликкина эмас, балки номардлик ва бебурдлик, деб билади.

Турмушда баъзан шундай ёшлар учрайдики, улар ҳавойи ишқимуҳаббатни ҳақиқий ва пок ишқ-муҳаббатдан устун қўядилар. Улар истайдиларки, ҳар бир гулдан бир ҳид олсинлар. Шоир ана шундай бетайин «ошиқлар»ни ўткир шеърий мисралар билан танқид қилиб, бу ҳақда «Асалсиз асалариларга» шеърини яратади.

Лирик шоирнинг «Ҳусн» шеърини ўқир эканмиз, анча вақт фикру-ҳаёлга чўмиб қоламиз. Бизнинг кўз олдимизда муқаддас ва мўътабар онанинг гўзал сиймоси яққол гавдаланади:

Бугун фарзанд жамолида
кўрарман ҳусни рўйингни,
Уларнинг қадду-бастида
кўрарман басту бўйингни.
Улар кўз ёлқинида мен кўрарман
жоду кўзингни,
Қора қайрилма қошингни,
лабингни, тотли сўзингни.
Агар кўрмоқчи бўлсанг ўз
жамолинг кўркини кўпроқ,
Аё эй, дилбарим,
фарзандларимиз ҳуснига
бир боқ!

«Ошиқлар хиёбони» достони шоир ижодий фаолиятининг камолот чўққиси ва тожик совет адабиётида қувончли воқеадир. Бу асар шоирнинг ҳаёт билан ҳамнафас ва ҳамқадам эканлигини яна бир карра кўрсатиб беради.

Биз «Ошиқлар хиёбони» достонини кўздан кечирар эканмиз, унда тасвир этилган ҳаётий воқеаларнинг гувоҳи бўламиз. Достон марказида Содиқ номли тожик жангчиси образи туради. Содиқ софдил, ботир йигит. У Улуғ Ватан урушида она—Ватан топшириғини адо этиш пайтида оғир яраланиб душман қўлига асир тушади. Бу асирликда «дўзоҳ» азобини чекади, бир тасодиф юз бериб, душман дастидан қутилиб, ўз юртига қайтиб келади. Маълумки, шахспарастлик даврида ана шундай вақтинча асирликка тушган кишиларга шубҳа билан қараб, уларни жамиятдан ўз ўрнини эгаллашга ва ҳалол меҳнати туфайли ўзини оқлашига қўймас эдилар. Асарда ижобий образ бўлиб қолган Содиқ шоирнинг КПСС XXII съездининг одилона қарорларини тўғри тушуниб олиши натижасида юзага келган.

Аминжон Шукуҳийнинг хизматлари партия ва ҳукумат томонидан бир неча марта муносиб тақдирланган. У Меҳнат Қизил Байроқ, «Ҳурмат белгиси» орденлари, тўрт медаль ва Тожикистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиқлари билан мукофотланган.

Аминжон Шукуҳий Тожикистон ССР Олий Советининг депутати, Тожикистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг аъзосидир. 1965 йилда унга Ватан ҳақидаги шеърлари, дўстлик ва ишқ-муҳаббат ҳақида яратган асарлари учун Рудакий номидаги республика мукофоти берилди. У ҳозирги вақтда Тожикистон ССР радио эшиттириш ва телевидение давлат комитетининг раиси бўлиб ишлаб келмоқда.

Машҳур Литва совет ёзувчиси Ю. Балтушис таъбири билан айтганда, Тожикистонда яшаб туриб шоир бўлмаслик мумкин эмас, чунки бу ерда яшаб шоир бўлмаслик ғайритабиий ҳодисадир.

Дарҳақиқат Тожикистон шеърият юртидир. Бу шеърият юрти бошқа шоирлар каби севимли нозим Аминжон Шукуҳийга ҳам олам-олам илҳом бағишламоқда.

Р. НОРОВ,
Ж. ҚУВНОҚОВ.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

17.55 — **Кўрсатишлар программаси**, 18.00 — **Телеянгиликлар** (рус тилида).

Ўзбек тилида: 18.20 — **Оталар жасорати** (ўсмирлар учун), 19.00— **«Қайрат»** (Олмаота) — **«Пахтакор» командалари ўртасида футбол**, танаффус вақтида **телеянгиликлар**, 20.45 — **Ватанга совға** (фильм-концерт), 21.35 — **Абадий сақлансин** (телефильм премьераси, рус тилида).

22.00 дан — **Москва кўрсатади.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

17.55 — **Кўрсатишлар программаси.**

Рус тилида: 18.00 — **Тулки, кундуз ва бошқалар** (болалар учун кинофильм), 18.20 — **Телеянгиликлар.** 18.30 — **Концерт** (ўзбек тилида), 19.00 — **Мен — «Берёза»** (телевизион бадиий фильм), 20.05 — **КВН.**

Ўзбек тилида: 21.35 — **Телеянгиликлар,** 21.45 — **Улуғ Ватан уруши** (кинофильмнинг биринчи серияси).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

20.00 — **«Ёшлик» студияси. Ажойиб учрашувлар** (рус тилида).

Ўзбек тилида: 20.40 — **Солдат отаси** (бадиий фильм), 22.10 — **Тошкент истиқболи**, 22.30 — **Опа-сингил Кучликовалар куйлайдилар** (рус тилида).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — 8/V да **Шоир қалби,** 9/V да **Концерт,** 10/V да кундуз **Жизель,** кечқурун **Лайли ва Мажнун.**

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 9/V да кундуз ва кечқурун **Ўғирланган умр,** 10/V да **Бўрон қуши.**

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Фарҳод жасорати — «ДРУЖБА», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», НАВОИЙ номли (ўзбек тилида), «МОСКВА», САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Шўнғувчи бомбардимончи хроникаси — «ЎЗБЕКИСТОН», «ВОСТОК», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Сув париси тасвирланган узук (эрталаб соат 11-45 ва кундуз 3-15 минутда), **Анна Каренина** (кеч соат 6-45 ва 9 яримда) — «ЧАЙКА».

ЁЗГИ БИНОДА

Портлатилган дўзох — «РАКЕТА».

Замондошинг — НАВОИЙ номли.

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИГА

катта техниклар: механик ускуналар, вентиляция, созлаш бўйича **вентиляторчи машинистлар, слесарлар:** механиклар, электриклар, сантехниклар; **лифт техниклари, подстанция электриклари, ёруғлик бўйича катта рассом, электр билан ёритувчи, алоқачи инженер, фаррошлар, бухгалтер, кассир инкассатор, машинистка**

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Уйғур кўчаси, 2-уй, кадрлар бўлими, эрталаб соат 9 дан кундуз 5 гача. Телефонлар 4-57-75, 4-32-93.

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ «УЗСЕЛЬХОЗТЕХНИКА» БИРЛАШМАСИГА

бош бухгалтер, бош бухгалтер ўринбосари, машинисткалар, қишлоқ хўжалиги бўйича техник-механиклар

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, А. Тўқаев кўчаси, 2-уй, 2-қават, 29-хона, кадрлар бўлими.

«СЎҚОҚ»ҚА МАРҲАМАТ

Ўлкамизда баҳор ҳукмрон. Табиат яшил либосига бурканган. Қирлар, адирлар, тоғ бағирларида хилма-хил гуллар майин шабадага монанд тебранади. Булбуллар, сайроқи қушлар табиатнинг ажойиб манзарасини тинимсиз тараннум этади...

Баҳорнинг бутун гўзаллиги «Сўқоқ» деб аталган дам олиш уйида яна ҳам ўзгача. Баҳор гўё бутун борлиғи билан бу ерга кўчиб келибди, дейсиз.

Юқори Чирчиқ районидаги Паркент қишлоғида жойлашган. «Сўқоқ» дам олиш уйи йил бўйи меҳнаткашларга хизмат қилади. Айниқса, беш кунлик иш ҳафтасига ўтилгандан сўнг меҳнаткашларнинг икки дам олиш кунини мазмунли ўтказишлари учун алоҳида шарт-шароит яратилди. Улар учун қўшимча хоналар ажратилиб, яхшилаб жиҳозланди.

Шу кунларда бу ерга завод, фабрика, корхона, муассаса ва олий ўқув юртларининг ходимлари ва уларнинг оила аъзолари икки кунлик путёвка билан келиб мазмунли дам олиб қайтишяпти.

Дам олувчилар билан гаплашсангиз, улар бу ерда яратилган қулайликлардан мамнун эканликларини айтишади.

—Университетимизнинг 20 дан ортиқ ходими ўз оила аъзолари билан икки кунлик дам олишга чиққан эдилар, — дейди ТошДУ ходими Г. А. Малина, — мана бугун кеч салқин билан қайтмоқчимиз. Очиғини айтганда, шу икки кун ичида бир ойлик ҳордиқни чиқаргандай бўлдик. Дам олиш уйининг ходимлари кўнгилдагидек хизмат кўрсатишди. Уларнинг ишлари ҳам, ширинсуханликлари ҳам бизни хурсанд қилди.

Суҳбатга Тошкент кабель заводининг собиқ ишчиси, ҳозирда эса шахсий пенсионер Ф. Т. Иванов қўшилади.

— Мен ўн икки кунлик дам олишга келгандим. Эртага кетишим керак. Лекин, буердан ҳеч кетгим келмаяпти. Яна бир келиб дам олмоқчиман. Нега десангиз, бу ернинг соф ҳавоси, табиати, хизматчилар муомаласи жуда-жуда ёқиб қолди.

Дарҳақиқат, дам олиш уйининг ходимлари меҳнаткашларнинг яхши ҳордиқ чиқаришлари учун қўлларидан келган хизматларини аяшмаяпти. Қаёққа қараманг, теварак атроф чиннидай топ-тоза.

Дам олувчилар учун кунига, кун оралаб кинофильмлар намойиш қилиб турилади, концертлар ташкил этилади. Тайёрланаётган таомлар хилма-хил ва лаззатли. Дам олувчилар учун махсус автобуслар ажратилган. Экскурсиялар, маданий юришлар уюштирилади. Озиқ-овқат, саноат моллари билан савдо қилувчи магазинлар, шинамгина чойхона, кутубхона, бильярдхона ва ҳоказолар ҳордиқ чиқарувчилар хизматида. «Хизмат кўрсатиш» столида эса дам олувчилардан ҳар хил буюртмалар қабул қилинади.

Таклифлар дафтарини варақлар экансиз, кишиларнинг дам олиш уйи ходимлари кўрсатаётган маданий-маиший хизматидан мамнун бўлиб, ёзиб қолдирган самимий ва илиқ сўзларни ўқийсиз. Айниқса, маданий-оқартув ишлари бўйича ташкилотчи ходим Э. Ҳосилов, бош ошпаз М. Абязова, хўжалик ишлари бўйича ҳамшира И. Иброҳимова, ходимлардан Ў. Шокирова, Ў. Ҳасанова, Х. Хусанова, О. Миржалилов, А. С. Чебатарева ўртоқларнинг хизматидан кўпчилик мамнун.

— Бизнинг бутун фикри-зикримиз, — дейди дам олиш уйининг вақтинча директори Н. С. Семёнов, — меҳнаткашларнинг сермазмун ҳордиқ чиқаришларига қаратилган. Яқин келажакдаги режаларимиз ҳам икки кунлик ва ўн икки кунлик путёвкалар билан бу ерга келиб дам оладиган ўртоқларга янада яхши, мазмунли ва маданий-маиший хизмат кўрсатишдан иборат.

О. СУЛАЙМОНОВА.

МЕТАЛЛУРГЛАР шаҳри — Бекобод тобора ҳусн очмоқда. Кейинги йилларда шаҳарда кўплаб турар-жойлар, болалар ва медицина муассасалари, маданий-маиший объектлар қад кўтарди. Суратда: Октябрь кўчасида янги қурилган биноларни кўриб турибсиз.

Қ. Розиқов фотоси, (ЎзТАГ).

Р. ШРЕДЕР номидаги боғдорчилик, узумчилик ва виночилик инстктути хўжалигида неча ўн хиллаб анвойи гуллар ҳам ўстирилади. Парникда йил давомида гуллар очилиб ётади. Суратда: оранжереяда.

Х. Ҳайитмуҳамедов фотоси, (ЎзТАГ).

ЯНГИ ИСТИРОҲАТ БОҒИ

Чилонзорликлар баҳор байрами арафасида яна бир совға олишди. Массивда янги маданият ва истироҳат боғи фойдаланишга топширилди.

Волгоград ва Дўстлик кўчалари оралиғида жойлашган бу боққа «Ўзбекистон комсомолининг 40 йиллиги» номи берилди. Бунинг боиси бор, — боғни барпо этишда комсомол-ёшлар айниқса фидокорона меҳнат қилдилар.

У 20 гектар майдонни эгаллаган. Бу ерда хилма-хил кўчатлар, арча дарахтлари ўтқазилган, чиройли гулзорлар билан безатилган. Боғда иккита кўл бўлиб, бу ерда турли сув мусобақалари ўтказиш мумкин. Бундан ташқари ширин фарзандлар учун карусель, сув велосипедлари, учрашув ҳалқалари ва бошқа турли-туман жиҳозлар бор.

Боғ оқшом қуниши билан айниқса гўзал бўлиб кетади. Танца майдони қувноқ йигит-қизларга тўлади. Ранг-баранг порлаган лампочкалар атрофни чароғон қилади.

Янги боғ 1 Майдан бошлаб дам олувчилар хизматида. Янги боққа марҳамат!

Э. МАМАЖОНОВА.

Спорт

ДЎСТЛАР МУСОБАҚАСИ

В. С. Митрофанов номидаги Тошкент сув спорти саройи Болгария Халқ Республикаси ва Ўзбекистоннинг энг кучли сузувчилари ихтиёрига бериб қўйилди. Бу ерда болгариялик меҳмонлар билан ҳамшаҳарларимизнинг халқаро ўртоқлик учрашуви ўтказилди. Республикамиз терма командаси составида қатнашган Н. Устинова, С. Конов, С. Бабанина сингари сузиш йўлкаларининг қаҳрамонлари шахсий ҳисобда муваффақиятли мусобақалашган бўлса ҳам команда ҳисобида меҳмонларимиз устун келишди. Икки кунлик курашдан сўнг Болгария терма командаси 178 очко олиб ғолиб чиқди. Ўзбекистон вакиллари 149 очко тўплашди.

Шундай қилиб, томонларнинг тўртинчи учрашувида ҳисоб тенглашди — 2:2 бўлиб қолди. Бу мусобақалар болгар ва ўзбек спортчилари ўртасидаги дўстлик алоқаларини янада мустаҳкамлашга ёрдам берди.

МАЙДОН ЭГАЛАРИНИНГ ҚЎЛИ БАЛАНД

6 апрель куни мамлакат чемпионатининг иккинчи лигасида бўлган учрашувлар майдон эгаларининг қўли баланд ҳолда ўтди. Фақат икки ўйиндагина меҳмонлар дуранг натижага эришдилар. Бу Красноярск шаҳрида ўйнаган Фарғонанинг «Нефтяник» командаси ва Уст-Каменогорскда ўйнаган Новосибирск армиячиларидир. Фарғоналиклар «Рассвет» билан бўлган учрашувни 0:0 ҳисобида якунладилар.

«Политотдел» футболчилари Чита шаҳрида маҳаллий армиячиларга 1:2 ҳисобида ютқазиб қўйдилар. Навоий шаҳрининг «Зарафшон» командаси ҳам муваффақиятсизликка учради. Навоийликлар Хабаровск шаҳрида СКА командасидан 0:1 ҳисобида енгилдилар. Қолган учрашув натижалари қуйидагича: «Олға» (Фрунзе)-«Шахтер» (Қарағанда) — 1:0; «Кузбасс» (Кемерово)-«Томлес» (Томск)— 1:0; «Луч» (Владивосток)-«Строител» (Ашхобод)-2:1; «Аэрофлот» (Иркутск)—«Помир» (Ленинобод) — 2:0; «Селенга» (Улан-Уде)-«Энергетик» (Душанба) — 3:1.

ҲИСОБ ТЕНГЛАШДИ

Югославияда ўтаётган жаҳон чемпионлигига даъвогарлар С. Глигорич ва М. Таль ўртасидаги чорак финал мусобақасининг олтинчи ўйинида ҳисоб тенглашди. Совет гроссмейстери М. Таль рақибини 34-юришда енгди. Қолган тўрт ўйинда икки ярим очко олган шахматчи ярим финалга чиқади.

Октябрь район халқ маорифи бўлими ва Меҳнат Қизил Байроқ орденли 24-ўрта мактаб коллективи математика ўқитувчиси З. Камоловга онаси

Зумрад АБДУЛЛАЕВАНИНГ

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Октябрь район халқ маорифи бўлими ва Меҳнат Қизил Байроқ орденли 24-ўрта мактаб коллективи ўқитувчи М. Собировага онаси

Шарофат СОБИРОВАНИНГ

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ГАЗ ХАВФЛИ ЭМАС, АММО...

Ҳозир саноат корхоналаримизнинг деярли ҳаммаси табиий газ билан ишламоқда. Хонадонларимизда бўлса қадимги қора ўчоқ ўрнида «зангори олов» ёняпти. Энг арзон ва қулай ёқилғи уй бекаларининг меҳнатини енгиллаштираяпти. Ҳаммадан ҳам ошхонанинг озода, саранжом-саришталигини айтмайсизми? Дилингиз равшан тортади. Партия ва ҳукуматимиз яқин келажакда бутун аҳолини ана шундай суюқ табиий газ билан тўла таъминлаш борасида ғамхўрлик қилмоқда.

Мана, бизнинг районимизни олиб кўрайлик. Шу кеча-кундузда 4000 га яқин хонадон шу газдан ёқилғи сифатида фойдаланмоқда. Колхоз ва совхозларнинг меҳнат аҳли уйларига газ келтириб бериш планли равишда давом этаяпти.

Лекин биз бу ерда асосан баъзи кўнгилсиз ҳодисаларнинг юз бермаслиги учун хонадонларда газдан қандай фойдаланиш йўллари тўғрисида гапирмоқчимиз. Ҳа, газ хавфли эмас, аммо ноўрин муносабатда бўлинган тақдирда хавфсизлик техникасининг асосий қоидалари бузулиши мумкин.

Бир-икки мисол айтайлик. Районимизда яшовчи бир аёл чойнакни газ плита устига қўйиб, устки горелканинг кранини очиш ўрнига духовканинг кранини очиб қўйган. Ёниш жараёнини текширмасдан, ҳовлига чиқиб кетган. Орадан анча вақт ўтгандан кейин ошхонага кириб, гугурт чақиши билан ҳаво ва газ аралашмаси портлаган. Оқибатда аёл бир оз жароҳатланган.

Июль ойида шаҳар ичида ҳам шундай бир воқеа бўлди: уй бекаси газ баллонининг вентилини, ошхонадаги газ кранларини очиқ ҳолда қолдирган. Тасодифан холодильникдан электр учқуни чиқиб, газ ва ҳаво аралашмасининг ёнишига сабаб бўлган.

Ана шундай ножўя ҳодисалар рўй бермаслиги учун нима қилиш керак? Аввало, газ асбобларидан фойдаланилаётганда газ хўжалиги ходимлари томонидан кўрсатилган йўл-йўриқларга қатъий риоя қилиш лозим. Ёш болаларнинг газ ёқишига асло йўл қўймаслик керак. Плитадан фойдаланилаётган вақтда гугурт чақмасдан олдин плита турган хонани уч-тўрт минут шамоллатиш, кранлар ҳолатини кўздан кечириш мақсадга мувофиқдир. Ҳамма кранлар берк эканлигига қаноат ҳосил қилгач, плита тепасидаги кранни очиб, сўнгра чақилган гугуртни горелкага яқинлаштириб, кран очилса кўнгилдагидек бўлади.

Газ ёнаётган вақтда унинг алангаси ё ҳаворанг ёки кўкимтир бўлади. Мабодо, аланга қизғиш рангда бўлса, горелканинг ҳаво регулятор орқали уни кўкимтир ҳолга келтириш керак. Нормал ҳолда ёнган аланга идишларнинг атрофидан чиқмаслиги шарт. Негаки, идиш атрофидан чиқаётган қизғиш рангдаги аланга газнинг тўлиқ ёнмаётганлигини кўрсатади. Бундай газ киши организмига зарарлидир. Газ плитасидан фойдаланаётган вақтда доимо дераза ёки эшик форточкасини очиб қўйиш керак.

Хўш, газ плитаси духовкасидан фойдаланаётганда нима қилиш керак? Аввало, духовка эшиги очилиб, икки-уч минут шамоллатилади. Кейин узун қоғоз олиб ёндирилади-да, кран очилади. Ёниб турган қоғоз тутантириқни аввал ўнгдаги, сўнгра чапдаги горелкаларга яқинлаштирилади. Духовка горелкасининг ҳамма тешикчаларидан чиқаётган газ баробар ёниши шарт. Духовкани 20—25 минут қизитгандан сўнг керакли мақсад учун фойдаланилса соз бўлади. Иш битгандан кейин горелкалардаги кранлар билан плита тепасидаги кранни албатта беркитиш зарур.

Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, газ печи ўрнатилган хона доимо озода, ортиқча майда-чуйдалардан ҳоли бўлиши керак. Плита тепасига арқон тортиб, кир ёйиш, баллон турадиган шкаф ёнида чекиш, газ аланга оладиган нарсаларни қўйиш хавфли эканлигини унутмаслик керак.

Агар хонада газ ҳиди сезилса, дарҳол газ хўжалигининг эксплуатация қилиш идораси диспетчер бўлимига хабар қилиш зарур. Навбатчи слесарь келгунча кранларни, баллоннинг вентилини беркитиб, уйни дарҳол шамоллатиш лозим. Газ чиқаётган тешик беркитилмагунча гугурт ёқиш, электр асбобларидан фойдаланиш мумкин эмас. Шундай қилиб, сиз рўзғордаги газ асбобларини ишлатишнинг элементар қоидаларини яхши билиб олсангиз, уни хушёрлик билан ишлатсангиз, ҳеч қандай хавф-хатар бўлмайди.

Энди бир-икки оғиз бизнинг Келесгаз идораси ишлари ҳақида гапириб ўтмоқчиман. Идорамизнинг асоси бўлган газ асбобларидан фойдаланиш бўлимига тажрибали мастер Зуҳриддин Жалолов бошчилик қилади. Бу бўлимда газ хавфсизлигини сақлаш тўғрисида аҳоли ўртасида тушунтириш ишлари яхши йўлга қўйилган. Хонадонларнинг биринчи талабидаёқ диспетчер Зокир Қодиров тегишли кишиларни ёрдамга сафарбар қилади. Тепасига «Аварийная» деб ёзиб қўйилган автомашина кечаю-кундуз ишга тайёр. 3541 хонадоннинг ҳар бирида 2 ойда бир марта кўрикдан ўтказиш ишлари амалга оширилади. Шу йўл билан рўй бериши мумкин бўлган кўнгилсиз ҳодисаларнинг олди олинади. Ҳозирга қадар слесарларимизнинг масъулият билан ишлаётганликлари туфайли районимиз хонадонларида кўнгилсиз ҳодиса юз бергани йўқ.

Бу йил олдимизда турган вазифалар жуда катта. Беш колхозни табиий газ билан таъминлашимиз керак. Бунинг учун ҳозирдан пухта план асосида иш бошланди. Шу план бўйича 3050 хонадонни табиий газ билан, 700 хонадонни эса суюқ газ установкалари билан таъминламоқчимиз. Идорамиз ходимлари бу йил ҳам худди юбилей йилидагидек яхши меҳнат қиладилар. Улуғ доҳиймиз В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига бошланган социалистик мусобақада қатнашиб, ўз зиммаларига олган социалистик мажбуриятларини тўла адо этадилар.

М. МИРЗААЛИЕВ,
Калинин райони «Келесгаз» идорасининг бош инженери.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — Орган Ташкентского обкома КП Узбекистана, областного Совета депутатов трудящихся.

Бизнинг АДРЕС: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26 уй

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — В35212, Редактор ўринбосарлари — В35885, В36232, Масъул секретарь — В34808, Пропаганда, адабиёт ва санъат бўлимлари — В31936, Саноат, транспорт ва қурилиш бўлими — В33786. Партия турмуши, Ахборот ва спорт бўлимлари — В35811, Қишлоқ хўжалиги, фан, мактаб ва олий ўқув юртлари бўлимлари — В39050, Совет қурилиши, маиший хизмат ва шаҳар хўжалиги бўлими — В38761, Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — В34048, Эълонлар бўлими — В38142, Коммутатор — В30249 дан В30258 гача.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Р. 02453. ИНДЕКС — 64697. № Б — 1857.